

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра обліку та оподаткування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему: «Організація і методика складання фінансової звітності на підприємстві ПАТ «Київзовніштранс»»

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0718-2з

Спеціальності облік і оподаткування

Освітньої програми облік і аудит

Спеціалізації облік і аудит у підприємстві

Карпович А. Е.

Керівник: к.н. держ. упр., доцент, Пушкар І. В.

Рецензент: к.е.н., доцент Саєнко О. Р.

Запоріжжя 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Освітня програма облік і аудит
Спеціалізація облік і аудит у підприємстві

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____ Н.М. Шмиголь
«___» _____ 2019р.

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Карпович Аделіні Едуардівні

1. Тема роботи: Організація і методика складання фінансової звітності на підприємстві ТОВ «Київзовніштранс»
керівник роботи Пушкар І. В., к.н., держ. упр., доцент,
затверджені наказом ЗНУ від 04.07.2019 р., № 1111-с.
2. Строк подання студентом роботи 2 грудня 2019р.
3. Вихідні дані до роботи: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Наказ Міністерства фінансів України «Про примітки до річної фінансової звітності», Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів, статистичні дані, дані фінансової звітності підприємства.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки: дослідити теоретичні питання пов'язаних з методикою складання фінансової звітності підприємстві ТОВ «Київзовніштранс»; проаналізувати фінансовий стан, проаналізувати показники фінансової звітності на достатню інформативність для прийняття управлінських рішень на ТОВ «Київзовніштранс».
5. Перелік графічного матеріалу : 13 рис., 18 табл. та 7 формул.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	к.н.держ.упр., доцент Пушкар І.В.	19.08.2019	19.08.2019
2	к.н.держ.упр., доцент Пушкар І.В.	16.09.2019	16.09.2019
3	к.н.держ.упр., доцент Пушкар І.В.	07.10.2019	07.10.2019

7. Дата видачі завдання: 08 липня 2019р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання плану роботи, підбір літератури	липень 2019	виконано
2.	Написання вступу	липень 2019	виконано
3.	Виконання першого розділу	серпень 2019	виконано
4.	Виконання другого розділу	вересень 2019	виконано
5.	Виконання третього розділу	жовтень 2019	виконано
6.	Написання висновків	листопад 2019	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	листопад 2019	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	грудень 2019	виконано

Студентка _____
(підпис)

А. Е. Карпович

Керівник роботи _____
(підпис)

І. В. Пушкар

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____

Ю.М. Уманська

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 99 с., 13 рис., 18 табл., 5 додатків, 54 джерел.

Об'єктом дослідження є методика організації складання і подання фінансової звітності, а також фінансова звітність як джерело інформації про фінансовий стан підприємства «Київзовніштранс» у м. Запоріжжя.

Метою кваліфікаційної роботи є висвітлення теоретичних аспектів, аналіз показників фінансової звітності ТОВ «Київзовніштранс», розробка рекомендацій щодо покращення фінансового стану підприємства та вдосконалення однієї з форм фінансової звітності для більшої її інформативності на підприємствах.

При проведенні дослідження застосовувались як загальнонаукові, так і специфічні методи дослідження, а саме: системний підхід (при дослідженні обліково-аналітичних аспектів фінансової звітності); метод логічного узагальнення (при розгляді та уточненні поняття «фінансова звітність»); методи аналізу й синтезу, індукції та дедукції, системний аналіз економічних процесів та синтез його результатів (при визначенні підходів щодо вдосконалення форми фінансової звітності); метод аналізу причинно-наслідкових зв'язків (при вивченні та удосконаленні фінансової звітності).

Розкрито тему організації і методики складання фінансової звітності на прикладі підприємства ТОВ «Київзовніштранс». Надано характеристику форм звітності підприємства. Вивчено організаційно-методичні аспекти складання фінансової звітності досліджуваного підприємства.

Основні результати дослідження полягають в тому, що: уточнено сутність понять «фінансова звітність»; визначено сучасні вимоги до складання фінансової звітності; здійснено аналіз фінансового ста, платоспроможності та ділової активності підприємства ТОВ «Київзовніштранс»; надано рекомендації для покращення фінансового стану підприємства; запропоноване удосконалення, для покращення

інформативності показників фінансової звітності.

Отримані результати дослідження спрямовані на підвищення достовірності, оперативності та корисності інформації, щоб задовільнити потреби користувачів для управління фінансовими результатами товариства. Застосування на практиці запропоновані автором рекомендації дозволять підприємству покращити оперативність та ефективність прийняття рішень, стабілізувати фінансовий стан, а також підвищити конкурентоспроможність.

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, БАЛАНС,
ДОХОДИ, ВИТРАТИ, ПРИБУТОК, ЗБИТОК, ФІНАНСОВИЙ СТАН,
КЛАСИФІКАЦІЯ, АНАЛІЗ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК,
ЗБАЛАНСОВАНА СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ

SUMMARY

Qualification work: 99 pages, 13 figures, 18 tables, 5 appendices, 54 sources.

The object of the study is the methodology of the organization of preparation and presentation of financial statements, as well as financial statements as a source of information about the financial condition of the enterprise "Kievzovnishtrans" in Zaporozhye.

The purpose of the qualification work is to highlight the theoretical aspects, analysis of the financial statements of «Kievzovnishtrans», development of recommendations to improve the financial condition of the enterprise and improve one of the forms of financial reporting for greater information at the enterprises.

The study used the General scientific and specific research methods, namely: a systematic approach (the study of accounting and analytical aspects of the financial statements); the method of logical generalization (subject to review and Refine the concept of «financial statements»); the methods of analysis and synthesis, induction and deduction, system analysis of economic processes and the synthesis of the results (in determining approaches for improving the form of financial statements); a method of analyzing causal relationships (in the study and improvement of the financial statements).

Disclosed subject organization and methods of financial reporting on the example of the company «Kievzovnishtrans». Characteristics of reporting forms of the enterprise. The organizational and methodological aspects of the financial statements of the studied enterprise are studied.

The main results of the study are that: clarifies the nature of concepts «financial statements» and sets modern requirements to preparation of financial statements; analysis of financial STA, solvency and business activity of the company «Kievzovnishtrans»; recommendations to improve the financial condition of the company; the proposed improvement, to improve the

informativeness of financial statements.

The results of the study are aimed at improving the reliability, efficiency and usefulness of information to meet the needs of users to manage the financial results of the company. Application in practice, the recommendations proposed by the author will allow the company to improve the efficiency and effectiveness of decision-making, stabilize the financial condition, and increase competitiveness.

FINANCIAL STATEMENTS, FINANCIAL RESULTS, BALANCE SHEET, INCOME, EXPENSES, PROFIT, LOSS, FINANCIAL CONDITION, CLASSIFICATION, ANALYSIS, EFFICIENCY, MANAGEMENT ACCOUNTING, BALANCED SCORECARD

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну роботу	
Реферат	
Summary	
Вступ	8
1 Теоретичні основи організації і методики складання фінансової звітності на підприємстві	
1.1 Призначення та загальні вимоги до фінансової звітності	11
1.2 Характеристика форм фінансової звітності	18
1.3 Нормативно-правова база формування фінансової звітності	26
2 Організаційно-методичні аспекти складання фінансової звітності ТОВ «Київзовніштранс»	
2.1 Організаційно - економічна характеристика підприємства	31
2.2 Розкриття інформації в установлених формах фінансової звітності на підприємстві.....	34
2.3 Напрямки удосконалення балансу відповідно до запитів користувачів ...	40
3 Аналіз основних показників фінансової звітності ТОВ «Київзовніштранс»	
3.1 Аналіз фінансової стійкості та платоспроможності	43
3.2 Аналіз ділової активності підприємства	53
3.3 Напрямки підвищення стабільності фінансового стану підприємства ...	60
Висновки	71
Перелік посилань	73
Додаток А Загальноприйняті класифікаційні ознаки звітності	79
Додаток Б Вимоги до фінансової звітності	80
Додаток В Витяг з облікової політики ТОВ «Київзовніштранс»	82
Додаток Г Баланс ТОВ «Київзовніштранс»	92
Додаток Д Звіт про фінансові результати ТОВ «Київзовніштранс»	96

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогодні кожен господарюючий суб'єкт, здійснюючи свою діяльність, має на меті отримати максимальний прибуток при мінімальних витратах. Тому, будь-який підприємець повинен вміло використовувати дані фінансової звітності, оскільки на їх основі можна ретельно розглянути й оцінити фінансовий стан підприємства та прийняти виважені управлінські рішення. Фінансова звітність також є необхідною для зовнішніх і внутрішніх користувачів, оскільки, забезпечує їх повною, правдивою та неупередженою інформацією про господарюючий суб'єкт. Такими користувачами можуть бути: банки, інвестори, власники, постачальники, замовники, працівники підприємства та органи державного управління.

Майже кожне підприємство завжди потребує додаткових джерел фінансування. Задля того щоб привабити зовнішніх кредиторів, підприємство надає їм інформацію про свою господарську діяльність, зазвичай, за допомогою звітності. Якщо у звітності інформація, яка стосується фінансового стану підприємства як за звітний період, так і за попередні роки, має позитивний характер, то існує більша вірогідність залучення додаткових джерел фінансування.

Окрім того, фінансова звітність є досить вагомою не тільки для зовнішніх, але і для внутрішніх користувачів, керівництва та персоналу підприємства. За допомогою наведених даних у звітності, можливо зробити детальний аналіз показників фінансового майнового стану підприємства, його платоспроможності та рентабельності.

Проблеми організації складання і подання фінансової звітності, її аналізу та аудиту є предметом особливої уваги економічної науки, їм присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених С. Ф. Голова, Н. А. Пономарьової, Н. В. Семенишеної, С. О. Олійник, В. В. Ковальова, П. Я.

Хомина, Е. С. Хендріксена, О. В. Єфімової та ін. Віддаючи належне науковим розробкам учених, варто відзначити, що деякі проблеми, пов'язані із організацією складання і подання фінансової звітності у системі управління підприємств, а саме питання складання основних її форм залишаються недостатньо дослідженими та вивченими. Зокрема, відсутність цілісної концепції розкриття корисної інформації та її аналітичної інтерпретації, зорієнтованої на ефективне інформаційне забезпечення учасників економічних відносин, суттєво сповільнює процес удосконалення обліково-аналітичних методик опрацювання інформації про підприємство. Це зумовило вибір об'єкта, мети, завдання, теми дослідження та її актуальність.

Метою кваліфікаційної роботи є висвітлення теоретичних аспектів та розробка рекомендацій щодо вдосконалення балансу для більшої його інформативності для користувачів на підприємствах і зовні.

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі визначено такі завдання:

- визначити сутність та значення фінансової звітності в діяльності підприємства в сучасних умовах ринкової економіки;
- визначити сучасні вимоги до фінансової звітності підприємств згідно вимог національних стандартів;
- здійснити огляд нормативно-правової бази з формування фінансової звітності в Україні;
- здійснити аналіз фінансового стану підприємства;
- розробити рекомендації щодо підвищення стабільності фінансового стану підприємства;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення інформативності балансу.

Об'єктом дослідження є методика організації складання і подання фінансової звітності, а також фінансова звітність як джерело інформації про фінансовий стан підприємства «Київзовніштранс» у м. Запоріжжя.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та організаційних засад бухгалтерського обліку й організації складання і подання фінансової звітності.

При проведенні дослідження застосовувались як загальнонаукові, так і специфічні методи дослідження, а саме: системний підхід (при дослідженні обліково-аналітичних аспектів фінансової звітності); метод логічного узагальнення (при розгляді та уточненні поняття «фінансова звітність»); методи аналізу й синтезу, індукції та дедукції, системний аналіз економічних процесів та синтез його результатів (при визначенні підходів щодо вдосконалення методики складання і подання фінансової звітності); метод аналізу причинно-наслідкових зв'язків (при вивченні та удосконаленні класифікації фінансової звітності).

Інформаційною основою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, законодавчі та нормативно-правові документи, національні стандарти обліку і звітності, статистична й фінансова звітність ТОВ «Київзовніштранс» за 2016-2018 рр.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретико-методичних положень фінансової звітності підприємств, розробці рекомендацій щодо удосконалення форми №1 «Балансу» для більшої інформативності основних показників фінансової звітності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, що спрямовані на вдосконалення чинної форми балансу, застосування якої дозволить підвищити її інформативність, сприятиме оптимізації формування та ефективності використання при обґрунтуванні й прийнятті управлінських рішень.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку посилань і додатків. Основний зміст викладено на 99 сторінках друкованого тексту.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Призначення та загальні вимоги до фінансової звітності

Загальновідомо, що бухгалтерська фінансова звітність підприємства являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємства, що здійснюється шляхом складання звітності за звітний період (місяць, квартал, рік).

При проведенні досліджень зроблено висновок, що наведені в наукових джерелах тлумачення категорії «звітність» переконують в тому, що практично всі науковці одностайно вважають її системою показників. Але все таки дефініції фінансової звітності різняться в науковій літературі.

Так, Біла Л.М. визначила поняття «фінансова звітність» як сукупність форм згрупованої та узагальненої інформації, що розкриває фінансовий стан і результати діяльності підприємства за звітний період [28].

На думку Семенишеної Н.В., багатозначність тлумачення цього терміну очевидна, оскільки за цим визначенням і статистична, і фінансова, і податкова, а також внутрішньогосподарська звітність є складовими частинами бухгалтерської звітності [11] і вказує на те, що неоднозначність тлумачення викривлює сутність бухгалтерської звітності і, як елементу методу і як завершальної стадії бухгалтерського обліку, власне, як практичної діяльності.

У своїх дослідженнях автор дала більш точне визначення поняття «звітність», як сукупності узагальнених показників, формалізованих законодавством або організацією, які характеризують ефективність функціонування організації (або окремих її елементів) за визначений період

[11].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає дану дефініцію наступним чином : «бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [57]. При цьому, будь-яке підприємство, складаючи та подаючи фінансову звітність, переслідує певну мету - надати будь-якому користувачу повну, правдиву й неупереджену інформацію щодо фінансового стану, результатів господарської діяльності підприємства та руху його коштів.

Так, у таблиці 1.1 наведені визначення поняття «звітність», які відображені у спеціальній фаховій літературі та характеризують думки окремих авторів за останнє століття.

Таблиця 1.1

Визначення звітності за різними джерелами

Джерела	Визначення
Бабаєв Ю.А. [63]	Бухгалтерська звітність – це сукупність показників обліку, які відображаються у формі окремих таблиць і характеризують рух майна, зобов’язань та фінансовий стан підприємства за звітний період
Скирпан О.П., Олійник В.М., Палюх М.С. [62]	Звітність є одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку і являє собою систему взаємопов’язаних показників, що характеризують фінансовий і майновий стан підприємства за звітний період
Донцова Л. В. Никифорова Н.А. [61]	Бухгалтерська звітність – це сукупність форм звітності, складених на основі даних фінансового обліку з метою представлення зовнішнім і внутрішнім користувачам узагальненої інформації про фінансовий стан підприємства у формі, зручній та зрозумілій для прийняття цими користувачами окремих управлінських рішень
Грабова Н.М. [60]	Звітність – це система узагальнених і взаємопов’язаних економічних показників поточного обліку, які характеризують результати діяльності підприємства за звітний період. Фінансова звітність є складовою частиною бухгалтерської звітності, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період
Величко О.Г., Голов С.Ф. [59]	Бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів. Фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період

Крім вищезрозглянутих визначень звітності вченими-економістами

можна навести й інші, але у сукупності усі вони зводяться до наступного:

- звітність – це система показників, які характеризують результати господарської діяльності за звітний період;
- звітність – це один з елементів методу бухгалтерського обліку;
- звітність – це сукупність різних форм звітів, що містять інформацію, яка відображає окремі складові діяльності підприємства;
- звітність – це певним чином узагальнена інформація, необхідна зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття управлінських рішень.

Узагальнюючи дослідження визначення поняття «звітність», зазначимо, що найбільш широковживаним є наступна дефініція – бухгалтерська звітність є визначена законодавством або організаціями сукупність форм, складених на основі науково згрупованих системних даних бухгалтерського обліку, які відображають інформацію про майновий, фінансовий стан і їх зміни та результати виробничої й іншої діяльності організацій за визначений період.

Інший вид звітності – статистична звітність, яка охоплює систему технікоекономічних показників, які не типові для бухгалтерського обліку і деталізовано характеризують окремі складові бізнес-процесів.

На відміну від бухгалтерської звітності, основне завдання її – формування макроекономічних показників на загальнодержавному рівні.

З урахуванням інформаційного змісту даних, відображених у звітності, остання займає особливе місце в бухгалтерському обліку, який є складовою системи управління підприємством.

Здатність звітності виконувати функції, передбачені системою управління, забезпечується, як мінімум, її двома важливими рисами: з одного боку, відображенню у ній результатів діяльності підприємства, а, з іншого – можливістю здійснення оцінки ефективності раніше прийнятих рішень.

Обліковий процес має на меті забезпечити сталий потік такої інформації до всіх зацікавлених осіб. У загальних рисах зазначене зображено на рисунку 1.1.

Рис. 1.1 Обіг облікової інформації в процесі прийняття рішень

На сьогодні акцент робиться на забезпечення фінансовою інформацією тих, хто приймає ті чи інші економічні рішення. В зв'язку з цим необхідно зупинитись на класифікації користувачів, адже правильна сегментація «споживачів» фінансової звітності дозволить ідентифікувати розходження в споживчих властивостях фінансової звітності.

Складання звітності націлене на задоволення інформаційних запитів різних користувачів. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 трактує поняття «користувачі звітності» наступним чином – фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень [35].

Виокремлюють наступні групи користувачів наведені у таблиці 1.2

Визначені групи користувачів використовують показники фінансової звітності з різними цілями. Кожен учасник економічного процесу завжди керується економічною доцільністю та ефективністю у прийнятті тих чи інших рішень на основі доступної йому проаналізованої інформації.

Фінансова звітність повинна надавати її користувачам можливість порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди та фінансові звіти різних підприємств [45].

Звітність є невід'ємним елементом всієї системи бухгалтерського обліку та виступає завершальним етапом облікового процесу, що обумовлює класифікацію її за різними класифікаційними критеріями, представленими на рисунку 1.2 у Додатку А.

Таблиця 1.2

Інформаційні інтереси різних груп користувачів

Користувачі звітності	Інформаційні запити
Власники	Збільшення прибутковості діяльності, участь у капіталі підприємства, визначення суми дивідендів
Керівництво підприємства	Оцінка якості управління, регулювання діяльності підприємства
Персонал	Стабільність підприємства, оплата праці, пенсійне та соціальне забезпечення, можливість матеріального стимулювання
Зовнішні користувачі	
З прямим інтересом	
Інвестори (акціонери)	Захист прав акціонерів, якість управління, придбання, продаж і володіння цінними паперами та здатність підприємств сплачувати за ними дивіденди
Постачальники	Здатність підприємства своєчасно оплачувати рахунки та виконувати інші зобов'язання
Кредитори	Своєчасність повернення кредитів та отримання відсотків, забезпечення зобов'язань підприємства, оцінка ліквідності та платоспроможності
Покупці, замовники, інші дебітори	Стабільність компанії, здатність забезпечувати клієнтів необхідними товарами, продукцією, роботами, послугами, фінансова стійкість і як довго можна погашати кредиторську заборгованість
Опосередкований інтерес	
Уряд та державні органи	Своєчасна сплата зобов'язань перед державою, показники для формування податкової політики, визначення національного доходу, розподіл ресурсів, формування макроекономічних показників
Громадськість	Загальні питання, які впливають на добробут населення: зайнятість, екологія, соціальна захищеність працівників тощо

Фінансова звітність має надати дохідливу, доречну, достовірну та зіставну інформацію щодо фінансового стану, результатів діяльності підприємства, руху його грошових коштів, змін у складі власного капіталу.

Під час надання інформації у фінансовій звітності необхідно дотримуватись таких критеріїв як істотність, своєчасність, повнота, нейтральність, об'єктивність, оскільки фінансова звітність повинна включати інформацію, котра впливає на прийняття рішень, дає змогу своєчасно оцінити минулі, поточні та майбутні події; підтвердити та скоригувати їх оцінку, зроблену в минулому. Основні принципи фінансової звітності можна побачити у таблицях 1.3.

Таблиця 1.3

Основні принципи складання звітності

№	Принципи	Визначення
1	Автономність	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників. Особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства
2	Безперервність	Оцінка активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі.
3	Періодичності	Розподіл діяльності підприємства на визначені періоди часу
4	Історичної (фактичної) собівартості	Визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
5	Нарахування та відповідності доходів і витрат	Для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей
6	Повне висвітлення	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі
7	Послідовність	Передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики
8	Обачності	Методи оцінки повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства
9	Превалювання сутності над формою	Операції повинні обліковуватись відповідно до їх економічної сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
10	Єдиний грошовий вимірник	Передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці

Насамперед, це стосується періодичності звітності і деталізації інформації в бланках, що заповнюються. У НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зазначено, що фінансова звітність повинна забезпечувати користувача інформацією щодо оцінки якості управління, оцінки здатності підприємства виконувати свої зобов'язання тощо [57].

Сутність властивостей (якісних характеристик), яким має відповідати інформація з фінансової звітності, можна побачити у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Якісні характеристики фінансової звітності

Назва характеристик	Суть характеристики	Пояснення
Дохідливість	Однозначне тлумачення інформації користувачами за умови, що вони мають достатні знання і зацікавлені у сприйнятті інформації	Наявність необхідних реквізитів, що дозволяють ідентифікувати підприємство, звітний період, одиницю виміру тощо, а також приміток до фінансових звітів, що роблять більш зрозумілою для користувачів
Достовірність	Відсутність помилок і перекручень, які можуть вплинути на рішення користувачів звітності	Помилки, які виникають у процесі прийняття рішення про оцінку і відображення статей у фінансових звітах на підставі вимог П(С)БО
Зіставність	Надання можливості порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди, а також фінансові звіти різних підприємств	Наведення відповідної інформації попереднього періоду і розкриття інформації про облікову політику та її зміни в примітках до фінансової звітності.
Доречність	Наявність інформації, яка впливає на прийняття рішень користувачами, надає можливість своєчасно оцінити події, підтвердити і скоригувати їх оцінки, зроблені в минулому	Структура фінансових звітів і приміток враховує використання інформації для ретроспективного і перспективного аналізу діяльності підприємства

Фінансова звітність призначена задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їхніх конкретних потреб.

Фінансова звітність складається з балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до звітів. Фінансові звіти містять статті, склад і зміст яких визначено відповідними положеннями (стандартами).

Залежно від потреб управління, чинних законодавчих та нормативно-правових актів можна сформувати систему вимог до звітності, які й виступають її якісними характеристиками. [46]. Вимоги до фінансової звітності можна побачити в таблиці 1.5, у Додатку Б.

1.2 Характеристика форм фінансової звітності

На сьогодні в Україні порядок подання фінансової звітності визначається чинним законодавством. Для прийняття економічних рішень користувачам фінансових звітів необхідна інформація про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансово-майновому стані підприємства. Зазначені інформаційні потреби обумовили склад наступних форм фінансової звітності:

- Баланс підприємства (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1);
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма № 2);
- Звіт про рух грошових коштів (форма № 3);
- Звіт про власний капітал (форма № 4);
- Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5)

Баланс (звіт про фінансовий стан) – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Форму балансу підприємства, зміст його статей та порядок складання визначено Національним П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 [39] та наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» від 28.03.2013 р. № 433 [39].

Баланс (звіт про фінансовий стан) складається за формою № 1 (код за ДКУД 1801001) підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності).

Спрощені формати балансу, зміст їх статей та порядок складання суб'єктами малого підприємництва визначається П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 25.02.2000 р. № 39, а саме баланс (ф. №

1- м) та баланс (ф. № 1-мс).

Баланс складається щоквартально і за рік станом на 31 березня, 30 червня, 30 вересня та 31 грудня.

Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату для прийняття управлінських рішень [32]. Тобто, для оцінки фінансового стану підприємства необхідна інформація, яку можна отримати з балансу.

Інформація про ресурси підприємства, які ним контролюються і принесуть економічну вигоду у майбутньому, є надзвичайно корисною, адже вона характеризує можливості створення грошових потоків у майбутньому.

Дані про власний капітал необхідні для визначення потреб у фінансових ресурсах в майбутньому та для передбачення розподілу прибутку.

Інформація про зобов'язання підприємства допомагає користувачам оцінити здатність його щодо виконання своїх обов'язків перед кредиторами.

За даними балансу оцінюється автономність підприємства, його ліквідність, плато- і кредитоспроможність тощо.

Звітність на підприємствах, в організаціях, установах використовується для контролю за виконання проектних завдань, планів, аналізу, формуванням прогнозів, складанням бізнес-планів.

Вищим органам управління звітність необхідна для контролю за діяльністю підприємств, виявлення і узагальнення передового досвіду чи недоліків в роботі, проведення аналізу їх господарської діяльності, для складання зведеної чи консолідованої звітності.

Баланс та інші форми фінансової звітності використовують кредитні та банківські установи, страхові компанії при розгляді питань про видачу кредитів та страхування майна [4].

Таким чином, баланс є головним джерелом інформації для оцінки фінансового стану підприємства і на цій підставі прийняття ефективних управлінських рішень.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) є складовою частиною квартальної і річної фінансової звітності підприємств.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід [25]. Тобто, у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період.

Метою складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період для прийняття управлінських рішень [32].

Форму звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), зміст його статей та порядок складання визначено Національним П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [35] та наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» [32].

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) складається за формою № 2 (код за ДКУД 1801003) підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності).

Спрощені формати звіту про фінансові результати, зміст їх статей та порядок складання суб'єктами малого підприємництва визначається П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 25.02.2000 р. № 39, а саме звіт про фінансові результати (ф. № 2-м) та звіт про фінансові результати (ф. № 2-мс).

Формування фінансових результатів у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) підпорядковане видам діяльності підприємства. Діяльність підприємства поділяється на звичайну, яка включає операційну (основну та іншу), фінансову та інвестиційну. Крім цього, до звіту про

фінансові результати (звіту про сукупний дохід) включаються результати від припиненої діяльності, тобто відображаються відповідно прибуток або збиток від припиненої діяльності після оподаткування та/або прибуток або збиток від переоцінки необоротних активів та груп вибуття, що утворюють припинену діяльність і оцінюються за чистою вартістю реалізації.

Звітним періодом для складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) є квартал і календарний рік з 1 січня по 31 грудня включно. Цей звіт складається наростаючим підсумком з початку року за оборотами номінальних рахунків.

Інформація в звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) наводиться на дві дати, що надзвичайно важливо для проведення аналізу:

- за звітний період;
- за попередній аналогічний період.

При складанні Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) необхідно дотримуватися принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів.

Надзвичайно суттєвим є те, що доходи і витрати визнаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження чи сплати грошей та відображаються в бухгалтерському обліку тих періодів, до яких вони відносяться.

Звіт про рух грошових коштів - це звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Цей звіт входить до складу річної фінансової звітності підприємств. Він складається за звітний період наростаючим підсумком з початку року в тис. грн. Для порівняння інформації у звіті наводяться дані за аналогічний попередній період.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає зміст, структуру і формат цього

звіту, який складають усі підприємства, крім СМП. Звіт може складатися за формою № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)» (код ДКУД 1801004) та за формою № 3-н «Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)» (код ДКУД 1801006).

У Звіті про рух грошових коштів відображається рух коштів від трьох видів діяльності, а саме: операційної, інвестиційної та фінансової [32].

Операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю. У результаті основної діяльності грошові кошти надходять від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, від надання активів в оренду, а вибувають - при розрахунках з постачальниками, бюджетом, працівниками тощо.

Інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. У результаті інвестиційної діяльності грошові кошти надходять від продажу фінансових інвестицій та необоротних активів, у вигляді дивідендів, відсотків, від деривативів, погашення наданих позик іншим підприємствам та вибувають при придбанні фінансових інвестицій, основних засобів і нематеріальних активів, виплаті за деривативами, наданні позик іншим підприємствам тощо.

Фінансова діяльність – це діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства. Надходження грошових коштів у результаті фінансової діяльності відбувається за рахунок випуску акцій власної емісії, отримання позик, а вибуття - при погашенні позик, виплаті дивідендів, викупу акцій власної емісії.

Метою складання звіту про рух грошових коштів є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

При складанні звіту про рух грошових коштів підприємства можуть обрати спосіб складання за прямим або непрямим методом із застосуванням

відповідної форми звіту.

Таким чином, звіт про рух грошових коштів надає інформацію внутрішнім і зовнішнім користувачам про надходження і вибуття грошових коштів за видами діяльності: операційної, фінансової та інвестиційної, а також в цілому по підприємству.

Звіт про власний капітал - це звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду [25].

Власний капітал – це один з найважливіших і найістотніших показників для підприємства.

Зміст, структуру, форму і методику складання звіту про власний капітал визначено Національним П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності».

Цей звіт є складовим елементом річної фінансової звітності підприємств. Він складається за формою № 4 (код ДКУД 1801005) за звітний період (календарний рік) за даними з початку року до кінця звітного періоду усіма підприємствами, крім СМП.

Власний капітал утворюється за рахунок двох джерел:

- внесення власниками (засновниками) грошей чи інших активів;
- накопичення суми прибутку, що залишається на підприємстві.

Метою складання звіту про власний капітал є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду [32].

Примітки до фінансової звітності - це сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

Якщо метою складання і подання фінансової звітності є надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан,

результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, то метою складання приміток до річної звітності є забезпечення деталізації і обґрунтованості статей фінансових звітів.

Обсяг інформації в примітках до фінансової звітності залежить від видів діяльності підприємства, багатьох інших чинників та вимог конкретних П(С)БО.

Примітки до річної звітності включають три групи інформації:

- облікову політику підприємства;
- інформацію, яка не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але є обов'язковою за відповідними положеннями (стандартами);
- інформацію, що містить додатковий аналіз статей звітності для забезпечення її зрозумілості та достовірності.

Крім того, п.4 наказу Міністерства фінансів України № 302 від 29.11.2000р «Про примітки до річної фінансової звітності» передбачено наводити іншу інформацію, яка керівництвом підприємства визнана суттєвою і дає більш об'єктивну картину про фінансове становище і результати діяльності підприємства [22].

Перша група інформації, яка подається в примітках до фінансової звітності - це розкриття облікової політики підприємства. Положення наказу про облікову політику повинні виконуватися підприємством постійно, з року в рік, але це не означає, що зміни облікової політики неможливі. Якщо протягом звітного року змінювалися положення облікової політики, такі зміни повинні знайти своє відображення в примітках. Відповідно до п.9 П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» зміна облікової політики можлива тільки у випадках:

- зміни статутних вимог;
- зміни вимог органу, що затверджує положення (стандарти) бухгалтерського обліку, тобто Міністерства фінансів України;
- якщо зміна облікової політики забезпечить достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Інші зміни належать до змін облікових оцінок. Облікова оцінка - це попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами. Якщо неможливо розрізнити зміни облікової політики й облікових оцінок, у звітності зміни відображаються як зміни облікових оцінок.

Друга група інформації, яка подається в примітках до фінансової звітності - це та інформація, яка не міститься у формах річної звітності (форми №1-4), але є обов'язковою за вимогами окремих П(С)БО, яка наводиться у формах № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» та № 6 «Інформація за сегментами».

Третя група інформації, яка подається в примітках до фінансової звітності – це забезпечення її зрозумілості і доцільності, що включає аналіз статей звітності для забезпечення їх зрозумілості та достовірності.

Таким чином, примітки до фінансових звітів включають три складових зображених на рисунку 1.3.

Рис. 1.3 Складові приміток до фінансових звітів

Складання приміток до фінансової звітності в обсязі, який встановлено П(С)БО повинні здійснювати ті підприємства, які відповідно до п. 3 ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати фінансову і консолідовану звітність, а саме:

- публічні акціонерні товариства;
- підприємства - емітенти іпотечних облігацій, іпотечних сертифікатів,

облігацій підприємств і сертифікатів фондів операцій з нерухомістю;

- професійні учасники фондового ринку;
- банки;
- страхові компанії;
- інші фінансові установи [1].

Усі інші підприємства складають примітки до фінансової звітності за формою № 5. Склад річної і квартальної фінансової звітності можна побачити у таблиці 1.6

Таблиця 1.6

Склад річної і квартальної фінансової звітності (крім суб'єктів малого підприємництва)

Назва форм фінансової звітності	Періоди подання	
	За квартал	За рік
Баланс (звіт про фінансовий стан) (форма № 1)	+	+
Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (форма № 2)	+	+
Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	-	+
Звіт про власний капітал (форма № 4)	-	+
Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5)	-	+

Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна звітність складається щоквартально наростаючим підсумком з початку звітного року в складі балансу (звіту про фінансовий стан) та звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід).

1.3 Нормативно-правова база формування фінансової звітності

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності підприємств в Україні здійснюється Законами України, Указами Президента, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів України та

іншими нормативно-правовими актами.

Правові основи з питань складання фінансової звітності регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». В ст.6 Закону визначено, що державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється з метою:

– створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;

– удосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності [31].

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку і фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, який затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках встановлюється Національним банком України відповідно до цього Закону та міжнародних стандартів фінансової звітності [35].

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади у межах своєї компетенції, відповідно до галузевих особливостей розробляють на базі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку методичні рекомендації щодо їх застосування.

В ст. 71 Господарського кодексу України передбачено, що облік і звітність підприємства здійснюється відповідно до вимог ст. 19 Кодексу та інших нормативно-правових актів. Відомості, не передбачені законом, підприємство надає органам державної влади, органам місцевого самоврядування, іншим підприємствам, організаціям на договірній основі або в порядку, передбаченому установчими документами підприємства. Статтею 19 Господарського кодексу України передбачено, що усі суб'єкти господарювання, відокремлені підрозділи юридичних осіб, виділені на

окремий баланс, зобов'язані вести первинний (оперативний) облік результатів своєї роботи, складати та подавати відповідно до вимог закону статистичну інформацію та інші дані, а також вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно із законодавством [29]. Забороняється вимагати від суб'єктів господарювання, відокремлених підрозділів юридичних осіб, виділених на окремий баланс, подання статистичної інформації та інших даних, не передбачених законом або з порушенням порядку, встановленого законом. Також цією статтею передбачено, що держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у сфері збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей суб'єктами господарських відносин – за станом і достовірністю бухгалтерського обліку та звітності.

Податковим кодексом України визначено, що платники податків зобов'язані в установленому порядку вести облік доходів і витрат, складати звітність, що стосується обчислення податків і зборів (ст.16 ПКУ) [38].

Таким чином, Законами України передбачено, що усі суб'єкти господарювання зобов'язані вести бухгалтерський облік і складати та подавати встановлені форми звітності. Звітність дозволяє визначати становище підприємства серед аналогічних підприємств на ринку товарів, робіт, послуг.

При Міністерстві фінансів України створено Методологічну раду з бухгалтерського обліку як дорадчий орган, який здійснює організацію та розробку проектів національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності тощо. Саме Методологічною радою з бухгалтерського обліку розроблено Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, які затверджені наказами Міністерства фінансів України.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

(П(С)БО) як нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам [31].

Перелік основних нормативно-правових актів, що регулюють складання і подання фінансової звітності, наведено в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7

Призначення основних компонентів фінансової звітності

№	Компонент фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
1	Баланс підприємства (Звіт про фінансовий стан)	Наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємствами на дату балансу.	Оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства; прогнозування майбутніх потреб у позиках; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство, контролюватиме в майбутньому
2	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	Доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період.	Оцінка та прогноз прибутковості діяльності підприємства; структури доходів та витрат.
3	Звіт про власний капітал	Зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.	Оцінка та прогноз змін у власному капіталі.
4	Звіт про рух грошових коштів	Генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду.	Оцінка та прогноз операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства
5	Примітки до річної фінансової звітності	Обрана облікова політика. Інформація, не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але обов'язкова за П(С)БО. Додатковий аналіз статей звітності, необхідний для забезпечення її зрозумілості.	Оцінка та прогноз облікової політики; ризиків або невпевненості, які впливають на підприємство, його ресурси та зобов'язання; діяльності підрозділів підприємства, тощо.

В Україні введено в дію два національних П(С)БО, тридцять два

П(С)БО, ПБО «Податкові різниці» та наказ Міністерства фінансів України «Про Примітки до річної фінансової звітності» № 302 від 29.11.2000 р., який прирівнюється до положень. Усі накази Міністерства фінансів щодо бухгалтерського обліку та складання звітності підлягають реєстрації у Міністерстві Юстиції України, після чого вони вводяться в дію.

Форми фінансової звітності та порядок їх заповнення для різних суб'єктів господарювання встановлюються такими державними органами:

для підприємств (крім банків) - центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики;

для банків - Національним банком України;

для бюджетних установ - центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Внутрішнім документом на підприємстві щодо ведення обліку і складання звітності є наказ про облікову політику.

Таким чином, незалежно від організаційно-правової форми господарювання, форми власності, виду економічної діяльності суб'єкти господарювання зобов'язані складати звітність, оскільки вона виступає заключним етапом облікового циклу. Нормативно-правове регулювання звітності підприємств в Україні здійснюється указами Президента, Законами України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів України та іншими нормативно-правовими актами.

2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «КИЇВЗОВНІШТРАНС»

2.1 Організаційно - економічна характеристика підприємства

Підприємство було створено у 1984 році, як регіональний підрозділ ЗВО «Союзвнештранс» , яке згодом, після проголошення незалежності України, одержало сучасну назву «Київзовніштранс» з підпорядкуванням Міністерству зовнішніх економічних зв'язків України. Згідно рішення Фонду державного майна України від 28.02.97 року N10-АТ, про перетворення державного підприємства «Київзовніштранс» у відкрите акціонерне товариство «Київзовніштранс» відповідно до Указу Президента України N699/94 від 26.11.94 року. До складу ВАТ увійшло 9 підприємств. В 1999 році було повністю виконано план розміщення акцій ВАТ «Київзовніштранс», затверджений наказом Фонду державного майна України N7-ПРА від 01.07.98 року та N2217 від 25.11.98 року. 25.01.2000 року було проведено перші загальні збори акціонерів ВАТ «Київзовніштранс», які затвердили нову редакцію Статуту Товариства. На виконання вимог Закону України «Про акціонерні товариства» рішенням загальних зборів акціонерів Товариства протокол №1 від 12.04.2011 р. Відкрите акціонерне товариство «Київзовніштранс» змінило назву на Публічне акціонерне товариство «Київзовніштранс».

До складу ПАТ «Київзовніштранс» входять такі структурні підрозділи:

- фірма КЗТ-АВТО, м. Київ, вул.Гвардійська, 87;
- фірма КЗТ-Запоріжжя, м. Запоріжжя, вул. Леонова, 8;
- фірма КЗТ-Суми, м. Суми, вул. Заводська, б.1
- фірма КЗТ-Кременчук, м. Кременчук, Ярмакова, б.7А
- фірма КЗТ-Житомир, м. Житомир, пр-кт Миру, буд.19, кв.168.

Основними видами послуг, які надає ПАТ «Київзовніштранс» є:

- транспортно-експедиційні послуги;
- митно-брокерські послуги;
- послуги вантажного автотранспорту.

Основні клієнти ПАТ «Київзовніштранс» по видам послуг:

1. Транспортно-експедиційні послуги:

- залізниці України та СНД;
- підприємства України, що здійснюють експортно-імпорتنі операції.

2. Автоперевезення:

- торгово-посередницькі фірми України та інших держав.

3. Декларування, митно-брокерська діяльність:

- державні організації, приватні фірми, акціонерні товариства і приватні особи, які здійснюють переміщення вантажів через митні кордони України.

У всіх сферах діяльності ПАТ «Київзовніштранс» основною характерною рисою є високий рівень конкуренції.

В цих умовах для успіху бізнесу необхідне сучасне технічне оснащення, гнучка цінова політика та ефективний маркетинг.

Основними конкурентами на ринку послуг ПАТ «Київзовніштранс» є:

- транспортно-експедиційні фірми та підприємства, як на вітчизняному ринку, так і підприємства країн СНД та дальнього зарубіжжя;
- значна кількість дрібних брокерських контор та фірм резидентів;
- автотранспортні підприємства та організації (як резиденти, так і нерезиденти), що здійснюють перевезення вантажів.

На діяльність підприємства впливає ряд істотних чинників:

- неврегульованість податкового законодавства, неузгодженість законодавчих та нормативних актів;
- політична напруга в країнах ближнього та дальнього зарубіжжя, ведення бойових дій у ряді регіонів призводить до обмеження маршрутів перевезень, скорочення обсягів перевезень вантажу;
- фізичний знос рухомого складу ПАТ складає 100,0%;

– автотранспорт потребує витрат на ремонт, що призводить до росту собівартості наданих послуг, зменшення прибутковості та рівня рентабельності;

– важке економічне становище в Україні в цілому та підприємств резидентів призводить до збільшення періоду обороту оборотних засобів підприємства, що викликає їх вплив.

Регулювання обліку на підприємстві ведеться за допомогою облікової політики, ознайомитись з документом можна у додатку В.

Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

Структуру організації філії зображено на рисунку 2.1

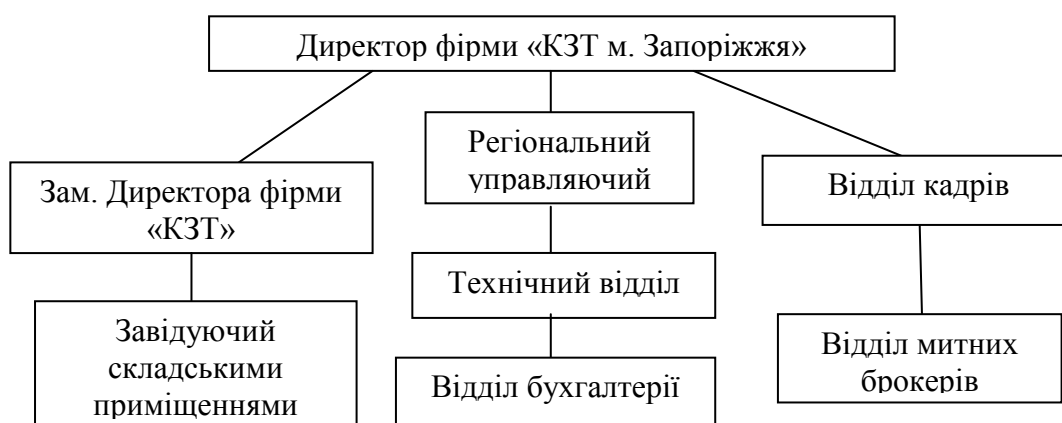

Рис. 2.1 Організація філії

У звітному році було надано в натуральному виразі:

- автоперевезень – 268,5 тис.т.км.
- митно-брокерське послуги - 280 замовлень.

Порівняно з попереднім роком у звітному році спостерігалася тенденція зменшення обсягів виробництва послуг у зв'язку з економічною кон'юктурою.

2.2 Розкриття інформації в установлених формах фінансової звітності на підприємстві

В теперішніх умовах господарювання особливо актуальним є проблема інформаційного забезпечення процесу управління. Так як від якості, своєчасності та змістовності отриманої інформації залежить ефективність управління підприємством та, як наслідок, успішність та конкурентоспроможність бізнесу.

На сьогодні основним джерелом інформації про фінансовий стан підприємства – виступає баланс, який є невід’ємною складовою системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, яка може забезпечити інформаційні потреби усіх категорій внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Бухгалтерський баланс – це форма бухгалтерської звітності, яка характеризує в узагальнених грошових показниках стан господарських засобів (актив) та джерел їх створення (пасив) на звітну дату.

Послідовність складання Балансу:

- 1) здійснення господарських операцій, їх аналіз;
- 2) оформлення відповідних первинних документів, які підтверджують фактичне здійснення господарських операцій;
- 3) запис аналітичної облікової інформації первинних документів у Головний реєстраційний журнал;
- 4) рознесення інформації з Головного реєстраційного журналу в зведені Журнали синтетичних бухгалтерських рахунків;
- 5) складання Головної книги ;
- 6) складання звітної форми Балансу;

Здійснення господарської діяльності підприємства передбачає ефективне поєднання великої кількості організаційних, трудових, матеріальних, фінансових та інших ресурсів. Успішність таких дій вимірюється шляхом співставлення отриманого результату з витратами,

понесеними для його досягнення.

Раціональне управління підприємством потребує своєчасного оперативного обліку витрат і доходів, а це не можливо без застосування в обліку комп'ютерних технологій.

Для автоматизації обліку на підприємстві ТОВ «Київзовніштранс» використовується програма 1С:Бухгалтерія 8.2, яка забезпечує рішення всіх задач, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства. До її повноважень повністю входить облік на підприємстві, включно з випискою первинних документів, обліком реалізації послуг і так далі.

«1С Бухгалтерія» - це універсальна програма, яка дозволяє вести усі типи бухгалтерського обліку.

Наприклад для обліку запасних частин призначено субрахунок 207 «Запасні частини», на якому ведеться облік запасних частин, призначених для ремонту різних машин і механізмів: автомобілів, вантажівок. Приклад проводок з надходженням запасних частин у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Господарські операції з надходження запасних частин

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума (тис., грн.)
1	Придбано запасні частини	207	631	2 000
2	Відображено ПДВ	644	631	400
3	Перераховано постачальнику за придбані запасні частини	631	311	2400

Рахунок 20 «Виробничі запаси» призначено для узагальнення інформації про наявність і рух запасів сировини та матеріалів (в т.ч. сировина й матеріали, які є в дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запчастин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва.

На субрахунку 207 «Запасні частини» ведеться облік придбаних чи виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, які використовуються для проведення ремонтів, заміни зношених частин машин,

обладнання, транспортних засобів, інструменту, а також автомобільних шин у запасі та обороті. На цьому ж субрахунку ведеться облік обмінного фонду повнокомплектних машин, устаткування, двигунів, вузлів, агрегатів, що створюються в ремонтних підрозділах підприємств, на ремонтних підприємствах

За дебетом субрахунку відображаються залишок та надходження, за кредитом – витрачання, реалізація та інше вибуття запасних частин.

Автомобільні шини, що є на колесах та в запасі при автомобілі, які враховані в ціні автомобіля та включені в його інвентарну вартість, обліковуються у складі основних засобів

У разі реалізації послуг на умовах, що оплата за неї буде здійснена після її відвантаження, в обліку будуть зроблені такі записи як у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Облік розрахунків із замовниками у випадку оплати за послугу після її надання

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума (тис. грн.)
1	Надаано послугу з перевезення за договірною вартістю з урахуванням ПДВ	361	703	1 200
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	703	641	200
3	Списана собівартість наданих послуг	903	23	500
4	Надійшла оплата за послуги на поточний рахунок продавця	311	361	1 200
5	Списаний чистий дохід від реалізації на фінансові результати	703	791	1 000
6	Списана фактична собівартість наданих послуг на фінансові результати	791	903	500
7	Списаний на прибуток фінансові результати за підсумками звітного періоду	791	441	500

Рахунок 31 «Рахунки в банках» призначено для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках в банку, які можуть бути використані для поточних операцій.

За дебетом рахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті»

відображається надходження грошових коштів, за кредитом - їх використання.

Рахунок 63 бухгалтерського обліку «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» призначений для обліку розрахунків з постачальниками (підрядниками) за одержані товарно-матеріальні цінності, виконанні роботи та надані послуги.

За кредитом рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» відображається заборгованість за одержані від постачальників та підрядників, прийняті роботи, послуги, за дебетом - її погашення, списання.

Рахунок 23 призначений для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг)

Зокрема, цей рахунок використовується для обліку на окремих субрахунках витрат:

- промислових та сільськогосподарських підприємств на виробництво продукції;
- підприємств транспорту та зв'язку на надання послуг.

За дебетом рахунку 23 відображаються прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати і втрати від браку продукції (робіт, послуг) з технологічних причин, за кредитом - вартість фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом готової продукції (у дебет рахунків 26, 27), вартість виконаних робіт, послуг (у дебет рахунку 90), собівартість виготовлених у допоміжних (підсобних) виробництвах виробів, робіт, послуг (інструменту, енергії, ремонтно-транспортних послуг тощо)

Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» призначений для узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи й послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем, а також узагальнюється інформація про розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи.

За дебетом рахунку 36 відображається продажна вартість виконаних робіт, наданих послуг, що включає податок на додану вартість, акциз та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації, за кредитом – сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу, та інші види розрахунків. Сальдо рахунку відображає заборгованість покупців та замовників за одержані продукцію (роботи, послуги).

Бувають і такі замовлення: підприємством укладено договір із замовником (вантажовідправником) на перевезення вантажів маршрутом м. Одеса – м. Суми. Додаткові умови договору: перевізник забезпечує навантаження-розвантаження вантажу, охорону вантажу на шляху проходження. Операції у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Господарські операції ТОВ «Київзовніштранс»

№	Зміст операції	Дт	Кт	Сума (тис., грн.)
1	Відображено суму доходу від реалізації транспортних послуг	361	703	39 000
2	Відображено суму доходу від надання послуг з навантаження-розвантаження	361	703	4 500
3	Відображено суму доходу від надання послуг з охорони вантажу	361	703	4 500
4	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	703	641	8 000
5	Отримано від замовника суму на оплату наданих йому послуг	311	361	48 000
6	Відображено витрати, пов'язані з перевезенням вантажу	23	203 (66, 201, 65)	28 900
7	Відображено загальновиробничі витрати	91	13 (66, 65)	8 000
8	Включено загальновиробничі витрати до складу витрат, пов'язаних із перевезенням	23	91	8 000
9	Списано витрати до складу собівартості наданих послуг	903	23	36 900
10	Відображено фінансовий результат	703	791	40 000
		791	903	36 900
12	Списаний на прибуток фінансові результати за підсумками звітного періоду	791	441	3 100

За кредитом рахунку 703 «Доходи від реалізації робіт і послуг» відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – належна до сплати сума непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших обов'язкових платежів, передбачених законодавством); результат операцій перестраховування, списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

У кінці звітної періоду рахунки доходів і витрат закриваються шляхом списання їх оборотів на рахунок 791 «Результат операційної діяльності». При цьому можуть мати місце наступні бухгалтерські проведення.

Бухгалтерський рахунок 90 «Собівартість реалізації» призначено для узагальнення інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

За дебетом рахунку 90 «Собівартість реалізації» відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; за кредитом - списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

Бухгалтерський рахунок 98 «Податок на прибуток» призначений для обліку суми витрат з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу і визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток».

Бухгалтерський рахунок 79 «Фінансові результати» призначено для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства.

За кредитом рахунку 79 «Фінансові результати» відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом - суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, також належна сума нарахованого податку на прибуток.

Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44

«Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Результат господарської діяльності може мати дві форми прояву: позитивний і негативний. Результат виробничої діяльності суб'єктів господарювання, що виражається у вартісній (грошовій) формі, є фінансовим результатом.

Фінансовий результат є узагальнюючим показником, який характеризує ефективність діяльності суб'єкта господарювання. Фінансовим результатом діяльності підприємства у звітному періоді може бути прибуток або збиток.

Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» призначений для обліку нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку.

За кредитом рахунку 44 відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, за дебетом — збитки та використання прибутку.

2.3 Напрямки удосконалення балансу відповідно до запитів користувачів

В умовах ринку відбувається постійне зростання конкуренції. Для подолання в таких умовах конкурентних переваг особливе значення відіграють ефективні управлінські рішення, які можливо прийняти тільки при використанні якісного інформаційного забезпечення.

В останні роки в економічній літературі дедалі частіше можна зустріти критику традиційних фінансових показників, сформованих на основі даних бухгалтерського обліку, як основи для прийняття рішень.

Центральною складовою фінансової звітності як основи інформаційного забезпечення є бухгалтерський баланс, використання якого на належному рівні дозволяє обґрунтування і прийняття рішень, що

забезпечує підвищення ефективності економіки країни в цілому.

Як свідчить практика, зміни, які відбуваються на сучасному етапі в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності направлені, перш за все, на приведення її у відповідність з положеннями міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, що в значній мірі ускладнює підходи до проведення аналізу фінансового стану. Таким чином, питання, якою бути бухгалтерській фінансовій звітності, щоб в достатній мірі задовольнити всі вимоги її користувачів, багатогранне і проблемне. Складність цього процесу зумовлюється недостатньою розробкою окремих частин положень бухгалтерської фінансової звітності, їх неузгодженим характером.

Для прийняття управлінських рішень у короткостроковому та довгострокових періодах менеджерам підприємства необхідна інформація щодо теперішньої ринкової вартості підприємства. Цей показник, у даному випадку, виступає «відправною точкою» із якої починається чи (або) продовжується подальша діяльність підприємства.

Перед менеджерами, для вирішення яких необхідна інформація щодо реальної вартості підприємства, стають завдання: збереження майна підприємства та розвиток підприємства у довго- та короткостроковому періодах.

Рішеннями поставлених завдань виступають: укладання договору страхування майна; складання договору, яким визначається частка кожного співвласника у разі її відчуження; визначення вартості цінних паперів у випадку купівлі-продажу акцій підприємства; визначення вартості підприємства у випадку купівлі-продажу його повністю чи частинами; розробка перспективного плану розвитку; створення інвестиційного проекту розвитку бізнесу; визначення кредитоспроможності підприємства і вартості застави під час кредитування; проведення реструктуризації підприємства.

Не отримуючи необхідної інформації у системі бухгалтерського обліку та звітності, менеджери змушені звертатися до інших інформаційних джерел. На сьогодні, найпрогресивніші методи оцінки вартості підприємства

враховують не лише дані обліку та звітності, а й нефінансові показники.

Існує дві групи методів, за допомогою яких здійснюється оцінка вартості підприємства. Умовно їх можна поділити на дві групи:

- ті, що використовують дані звітності;
- ті, що базуються на фінансовій і нефінансовій інформації.

Для підвищення релевантності інформації бухгалтерського балансу при прийнятті рішень необхідним є включення до бухгалтерського балансу додаткових показників, що дозволять йому стати надійним джерелом інформації для використання найновіших методик оцінки вартості підприємства. Вирішення даного питання стає можливим при включенні до бухгалтерського балансу потенційних активів і потенційного власного капіталу, величина яких визначається як різниця між ринковою та балансовою вартістю підприємства.

Відображення вартості потенційних активів у балансі є надзвичайно важливим. Адже, за словами відомого вченого в галузі менеджменту П. Друкера, зараз, відбувається перехід від підприємств, що ґрунтуються на раціональній організації, до підприємств, що ґрунтуються на знаннях та інформації [53].

Удосконалення бухгалтерського балансу зумовлене необхідністю підвищення його інформаційної потужності та зручності його використання у процесі аналізу, для цього необхідними є: зміна місця відображення у балансі окремих видів майна та джерел його формування; підвищення аналітичності (синтетичності) бухгалтерського балансу; зміна назв окремих структурних елементів балансу для покращення розуміння показників, що наводяться за відповідними статтями.

3 АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «КИЇВЗОВНІШТРАНС»

3.1 Аналіз фінансової стійкості та платоспроможності

Фінансовий стан підприємства, його стійкість і стабільність залежать від результатів операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Стійке фінансове становище у свою чергу впливає на виконання виробничих планів і забезпечення потреб діяльності необхідними ресурсами. Тому фінансова діяльність як складова частина господарської діяльності повинна бути спрямована на забезпечення планомірного надходження й витрат грошових ресурсів, виконання розрахункової дисципліни, досягнення раціональних пропорцій власного й позикового капіталу та найбільш ефективно його використання.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінки його діяльності, а також характеризує здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та нарощувати свій економічний потенціал.

На фінансову стійкість підприємства впливають такі фактори:

- стан підприємства на товарному ринку;
- виробництво якісної продукції;
- становище підприємства в діловому співробітництві;
- залежність підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів;
- наявність неплатоспроможних дебіторів;
- ефективність господарських і фінансових операцій.

Фінансова стійкість є відображенням стабільного перевищення доходів над витратами, забезпечує вільне маневрування грошовими коштами підприємства та завдяки ефективному їх використанню сприяє

безперервному процесу операційної діяльності.

Основними показниками які використовують для оцінки фінансової стійкості є:

– коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) – це коефіцієнт, який відображає частку власного капіталу в загальній сумі капіталу, авансованого в діяльність підприємства:

$Ka = \text{Власний капітал} : \text{Всього джерел коштів}$:

Фінансова автономія (2017 р) = $858/1872 = 0,46$

Фінансова автономія (2018 р) = $1006/1908 = 0,53$

Нормативне значення показника знаходиться в межах 0,4 - 0,6. Більш низьке значення може говорити про високий рівень фінансових ризиків. Значення показника фінансової автономії вище 0,6 говоритиме про те, що компанія використовує не весь свій потенціал.

– коефіцієнт фінансової залежності, вихідні дані у таблиці 3.1:

Таблиця 3.1

Вихідні дані ТОВ «Київзовніштранс»

Баланс	На 31.12.2018	На 31.12.2017
Активи		
1 Необоротні активи		
Разом по розділу 1	1144	1225
2 Оборотні активи		
Разом по розділу 2	764	775
Баланс	1908	2000
Пасив		
1 Власний капітал		
Разом по розділу 1	1006	1013
2 Довгострокові зобов'язання		
Разом по розділу 2	0	0
3 Поточні зобов'язання		
Разом по розділу 3	902	987
Баланс	1908	2000

Показник фінансової залежності є індикатором фінансової стійкості, який також вказує на здатність компанії проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі. Показник є оберненим до показника фінансової

автономії. Він розраховується як співвідношення пасивів до власного капіталу. Значення показника говорить про те, скільки фінансових ресурсів використовує компанія на кожну гривню власного капіталу.

Нормативне значення показника знаходиться в межах 1,67-2,5. Бажаним є порівняння показника зі значеннями інших учасників ринку, на якому діє підприємство.

$$\text{Показник фінансової залежності (2018 р)} = 1908/1006 = 1.9$$

$$\text{Показник фінансової залежності (2017 р)} = 2000/1013 = 1.97$$

Фінансова залежність компанії ТОВ «Київзовніштранс» знижується, і в 2018 р на кожну гривню власних коштів припадає 1,9 гривні фінансових ресурсів, що на 0,07 менше, ніж роком раніше. Однак значення показника знаходиться в нормативних межах, тому фінансові ризики компанії знаходяться на прийнятному рівні.

– коефіцієнт маневреності власного капіталу, розрахунок за вихідними даними з таблиці 3.1:

$$\begin{aligned} \text{Маневреність власного капіталу (2018)} &= (0 + 1006 - 1144) / 1006 = \\ &= - 0.14 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Маневреність власного капіталу (2017)} &= (0 + 1013 - 1225) / 1013 = \\ &= - 0.2 \end{aligned}$$

Коефіцієнт показує співвідношення між власними оборотними ресурсами і власним капіталом компанії. Таким чином, значення показника говорить про те, яка частина власного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а яка частина спрямована на фінансування необоротних активів.

Нормативним вважається значення 0,1 і вище. Позитивне значення свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних. Від'ємне значення показника свідчить, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування.

Це веде до зниження фінансової стійкості.

Таким чином, маневреність власного капіталу ТОВ «Київзовніштранс» є низькою, і значення знаходиться нижче нормативного значення протягом 2017 - 2018 рр.

– коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами:

Відноситься до групи показників фінансової стійкості та є індикатором здатності компанії фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів. Коефіцієнт розраховується як співвідношення власних оборотних коштів до оборотних активів. Значення показника демонструє частку власних оборотних коштів у сумі оборотних активів компанії.

Показник забезпечення оборотних активів власними коштами (2018 г.)
 $= (1006 - 1144) / 764 = - 0,57$

Показник забезпечення оборотних активів власними коштами (2017) =
 $(858 - 1225) / 647 = -0,18$

Показника знизилось з -0,18 в 2017 р. до - 0,57 в 2018 р.

Нормативним значенням є 0,1 і вище. Високе значення говорить про фінансову стійкість компанії і здатність проводити активну діяльність навіть в умовах відсутності доступу до позикових коштів і зовнішніх джерел фінансування компанії. І навпаки, значення нижче нормативного свідчить про значну фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів. В умовах погіршення ринкової ситуації компанія, в такому випадку, не зможе продовжити свою діяльність. Негативне значення показника говорить про те, що весь власний капітал і довгострокові джерела спрямовані на фінансування необоротних активів і в компанії немає довгострокових коштів для формування власного оборотного капіталу.

– коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (коефіцієнт фінансової стійкості):

Коефіцієнт фінансової стійкості - індикатор, який говорить про здатність компанії залишатися платоспроможною в довгостроковій

перспективі.

Коефіцієнт фінансової стійкості розраховується як співвідношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до суми пасивів. Значення коефіцієнта вказує, яку частку активів компанія здатна фінансувати за рахунок постійного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі.

$$\text{Коефіцієнт фінансової стійкості (2018 р)} = (1006 + 0) / 1908 = 0.53$$

$$\text{Коефіцієнт фінансової стійкості (2017 р)} = (858 + 0) / 1872 = 0.46$$

ТОВ «Київзовніштранс», не здатно проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі, бо немає довгострокових зобов'язань.

- коефіцієнт відношення реальних активів і вартості майна;
- коефіцієнт поточних зобов'язань;
- коефіцієнт довгострокових зобов'язань.

Для досліджуваного підприємства ТОВ «Київзовніштранс», характерним є нестійкий фінансовий стан, оскільки із проведених нами розрахунків, бачимо, що майже всі коефіцієнти нижче або вище нормативного значення, бо на сьогодні підприємство немає довгострокових заборгованостей. Проте, підприємство має можливість відновити свою платоспроможність, якщо залучать додаткові фінансові інвестиції.

Ще одним із значних критеріїв визначення фінансового стану підприємства є аналіз та оцінка його платоспроможності, під котрою розуміється здатність підприємства розраховуватися по своїх довгострокових зобов'язаннях. Тому, платоспроможним можна вважати те підприємство у якого активи переважають зовнішні зобов'язання.

Якщо підприємство спроможне оплачувати свої строкові зобов'язання, то воно являється ліквідним. Або ж воно в стані здійснити свої короткострокові зобов'язання, реалізуючи поточні активи. Основне завдання аналізу ліквідності балансу – перевірити синхронність надходження і витрачання фінансових ресурсів, тобто здатність підприємства розраховуватися за зобов'язаннями власним майном у визначені періоди часу.

Оцінка платоспроможності проводиться на основі характеристики ліквідності поточних активів [27]

Ліквідність активів - це величина, зворотна ліквідності балансу за часом перетворення активів у грошові кошти. Що менше необхідно часу для перетворення того чи іншого активу в грошову форму, то вища його ліквідність.

Цей показник свідчить про те, як швидко підприємство може продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань.

Поняття платоспроможності та ліквідності за своїм змістом дуже близькі, але ліквідність більш містке поняття, оскільки від ліквідності балансу залежить платоспроможність. Аналіз ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів за активом, згрупованих за ступенем їх ліквідності і розміщених у порядку зменшення ліквідності, із зобов'язаннями за пасивом, згрупованими за термінами їх погашення і розміщеними в порядку зростання термінів [27].

Ліквідність балансу, або платоспроможність, забезпечується в тому разі, коли менш ліквідні активи покриваються відносно стійкими пасивами, а короткостроковим борговим зобов'язанням відповідає найбільш ліквідна частина активів.

Ліквідність характеризує не лише поточний стан розрахунків, а й їх перспективу.

Ліквідність характеризує здатність підприємства швидко перетворити активи на гроші. Оцінюючи ліквідність підприємства, проаналізуємо достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань – короткострокової кредиторської заборгованості [21].

Ліквідність підприємства в короткостроковому періоді визначається його можливостями покрити свої короткострокові зобов'язання.

Важливість ліквідності краще за все можна усвідомити лише тоді, коли оцінюються можливі результати недостатньої спроможності підприємства покрити свої короткострокові зобов'язання.

Розрізняють кілька ступенів ліквідності, зокрема - недостатню ліквідність та високий рівень недостачі ліквідності:

– недостатня ліквідність означає, що підприємство не в змозі скористатися перевагами надання йому знижок і вигідними комерційними можливостями. На цьому рівні недостатня ліквідність означає, що керівництво підприємства не має свободи вибору і це обмежує його дії;

– високий рівень недостачі ліквідності означає, що підприємство неспроможне погасити свої поточні борги і зобов'язання. Це може спричинити його неплатоспроможність і навіть банкрутство [23].

Для власників підприємства недостатня ліквідність може означати зменшення прибутковості, втрату контролю, часткову або повну втрату вкладень капіталу. Для кредиторів такий стан ліквідності в боржника може означати затримку в сплаті відсотків та основної суми боргу або часткову чи повну втрату позичених коштів.

Стан ліквідності підприємства може вплинути на його взаємовідносини з партнерами, оскільки підприємство може бути неспроможним виконувати умови контрактів, а це, у свою чергу, призводить до втрат зв'язків підприємства з постачальниками [8]. Проведемо розрахунок показників ліквідності ТОВ «Київзовніштранс» за звітний період 2017-2018рр. Результати представлено у таблиці 3.2.

Динаміку показників ліквідності ТОВ «Київзовніштранс» за звітний період 2017-2018рр. надано на рисунку 3.1.

Таблиця 3.2

Аналіз та оцінка показників ліквідності ТОВ «Київзовніштранс»

Назва показника	2017	2018	Відхилення±
Коефіцієнт поточної ліквідності	0.79	0.85	0.06
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.63	0.63	0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.02	0.11	0.09
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	2.27	0.35	- 1.92

Оцінку фінансової стійкості підприємства доцільно здійснювати на основі комплексу показників платоспроможності.

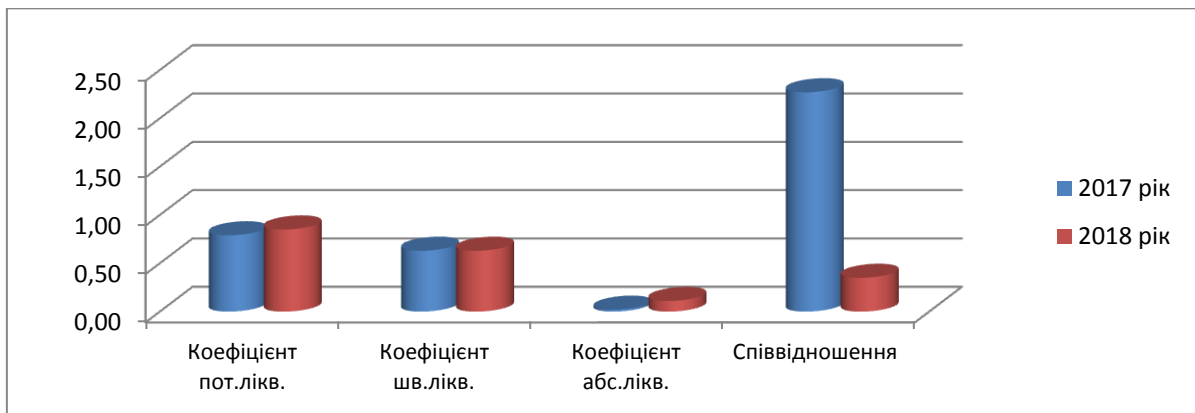

Рис. 3.1 Динаміка показників ліквідності

Платоспроможність – здатність підприємства платити по своїм, зовнішнім зобов'язанням [26].

Платоспроможність характеризується достатньою кількістю оборотних активів підприємства для погашення своїх зобов'язань протягом року. Іншими словами це спроможність підприємства виконувати свої короткострокові та довгострокові зобов'язання за рахунок власних активів. Показники платоспроможності вимірюють рівень фінансового ризику підприємства, тобто ймовірність її банкрутства.

Основними показниками, на основі яких визначають платоспроможність підприємства є наступні:

- коефіцієнт платоспроможності - коефіцієнт може як збільшуватися так і зменшуватися. Ця зміна залежить від джерел фінансування фондів, що формуються підприємством для розширення підприємницької діяльності. Саме співвідношення видів коштів (власних або залучених), що використовуються як джерела фінансування, показує фінансову стійкість підприємства, його можливість розвиватися за рахунок власних коштів;
- коефіцієнт заборгованості (обернена величина до коефіцієнту платоспроможності) - якщо визначений коефіцієнт більше 0,5, то це означає,

що у підприємства значно зростає ризик несплати боргів. Фінансова стійкість підприємства під загрозою;

– коефіцієнт автономії - показник, який характеризує частку власних активів у загальній сумі всіх активів підприємства, використаних ним для здійснення статутної діяльності. Мінімальне (нормативне) значення коефіцієнта автономії складає більше 0,5. Ця величина показника дозволяє припустити, що всі зобов'язання підприємства можуть бути покриті власними активами. Збільшення коефіцієнта автономії свідчить про зростання фінансової незалежності, підвищення гарантії погашення підприємством своїх зобов'язань. Чим вище значення коефіцієнта, тим кращий фінансовий стан підприємства;

– коефіцієнт фінансової стабільності - показник, який характеризує відношення власних і позикових коштів підприємства (скільки позикових коштів залучило підприємство в розрахунку на одну гривню вкладених у активи власних коштів). Нормальним вважається стан, коли коефіцієнт більше 1. Перевищення власних коштів над позиченими вказує на те, що підприємство має стійкий фінансовий стан і відносно не залежить від зовнішніх джерел;

– коефіцієнт фінансового левериджу - показник, який характеризує відношення довгострокових зобов'язань і джерел власних коштів підприємства. Нормативне значення коефіцієнту фінансового левериджу не повинно бути більшим за 1;

– коефіцієнт забезпеченості власними засобами - показник, який характеризує рівень забезпеченості підприємства власними джерелами формування оборотних активів підприємства. Він показує скільки власних джерел формування. Нормальним вважається такий стан, коли коефіцієнт забезпеченості власними засобами перевищує 0,1. Це означає, що оборотні активи, які є у підприємства покриваються власними та прирівняними до них джерелами. Збільшення коефіцієнта буде означати, що у нього є надлишкові джерела формування оборотних активів, а його зниження вкаже на нестачу

цих джерел. В обох випадках фінансовий стан підприємства буде нестійким [27].

Проведемо розрахунок показників платоспроможності ТОВ «Київзовніштранс» за звітний період 2017 - 2018рр. Результат розрахунків і динаміка показників зображені у таблиці 3.3 і рисунку 3.2.

Таблиця 3.3

Показники платоспроможності ТОВ «Київзовніштранс»

Назва показника	2017	2018	Відхилення±
Коефіцієнт платоспроможності	1,57	1,72	0,15
Коефіцієнт заборгованості	0,63	0,58	- 0,05
Коефіцієнт автономії	0,46	0,53	0,07
Коефіцієнт фінансової стабільності	1,03	1,12	0,09
Коефіцієнт забезпеченості власними засобами	- 0,18	- 0,27	- 0,09

Згідно аналізу показників платоспроможності підприємства ТОВ «Київзовніштранс» в період з 2017 по 2018рр. можна зробити такі висновки: коефіцієнт платоспроможності за звітні періоди 2017 та 2018 року мав тенденцію збільшення, що означає стабільну фінансову стійкість та можливість розвитку підприємства без залучення додаткових джерел фінансування.

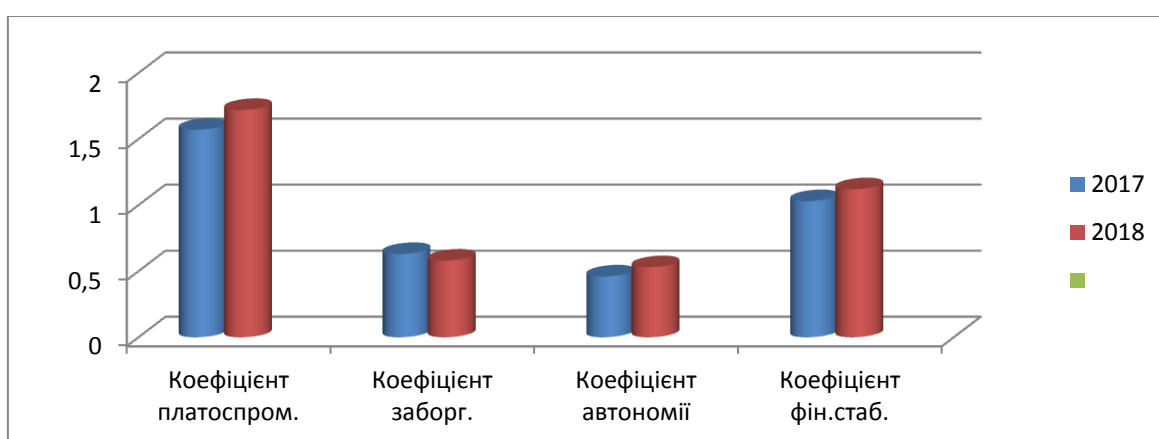

Рис. 3.2 Динаміка показників платоспроможності

Показник коефіцієнта заборгованості в період з 2017 - 2018 рр.

перевищував нормативне значення 0,5, але зменшується і наближається до норми це означає, що фінансова стійкість в безпеці, підприємство своєчасно сплачує боргові зобов'язання.

3.2 Аналіз ділової активності підприємства

Стійкий фінансовий стан підприємства в ринкових умовах значною мірою обумовлюється його діловою активністю. Ділова активність підприємства проявляється через розширення ринків збуту продукції, підтримання ділової репутації (іміджу), вихід на ринок праці і капіталу тощо.

Ділова активність оцінюється системою показників (коефіцієнтів), які характеризують найважливіші сторони діяльності підприємства.

Система показників :

- коефіцієнт оборотності активів.

Оборотність активів - показник ділової активності, який демонструє ефективність використання активів компанії. Коефіцієнт є співвідношенням між виручкою і середньорічною сумою активів. Значення показника говорить про те, скільки товарів і послуг продано за досліджуваний період на кожную гривню використаних активів.

Коб.акт. = Виручка (Чистий дохід) / Середньорічний обсяг активів

Коб.акт. (2017) = 1600 / (775/2 + 2263/2) = 1.05

Коб.акт. (2018) = 1637 / (764/2 + 2000/2) = 1.18

Дані показують, що ефективність використання активів підприємства «Київзовніштранс» підвищується. Якщо в 2017 р на кожную гривню залучених коштів було надано послуг на суму 1,05 грн, то в 2018 р - вже 1,18 грн.

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.

Показник оборотності дебіторської заборгованості - показник ділової активності, який вказує на ефективність управління заборгованістю клієнтів і

інших дебіторів. Значення коефіцієнта демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед компанією. Показник розраховується як співвідношення виручки (чистого доходу) до середньої за період суми дебіторської заборгованості.

$$\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (2017)} = 1600 / (248/2 + 443/2) = 4.63$$

$$\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (2018)} = 1637 / (201/2 + 248/2) = 7.29$$

- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості - показник ділової активності, який вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року.

Порівнюючи оборотність кредиторської та дебіторської заборгованості можна визначити якість політики комерційного (товарного) кредитування в компанії. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською означає, що компанія використовує кошти кредиторів в якості джерела фінансування своїх дебіторів, а інша частина грошей використовується фірмою для фінансування своїх інших операцій.

Показник розраховується як співвідношення собівартості до середньорічної суми кредиторської заборгованості. Результат розрахунку показує, скільки раз компанія погасила свої зобов'язання перед постачальниками, підрядниками і т.д. протягом періоду дослідження.

- коефіцієнт оборотності основних засобів;

- коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Показник оборотності власного капіталу - показник ділової активності, який демонструє ефективність управління власним капіталом компанії. Коефіцієнт розраховується як співвідношення виручки (чистого доходу) до середньорічної суми власного капіталу.

$$\text{Коефіцієнт оборотності власного капіталу (2017)} = 1600 / (1013/2 +$$

$$1178/2) = 1.46$$

$$\text{Коефіцієнт оборотності власного капіталу (2018)} = 1637 / (1006/2 + 1013/2) = 1.62$$

Побачити динаміку показників ділової активності підприємства можна у таблиці 3.4 та рисунку 3.3, розрахунок показників робився на основі даних з Додатків Г та Д.

Таблиця 3.4

Динаміка показників ділової активності

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення ±
Коефіцієнт оборотності активів	1.05	1.18	0.13
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	4.63	7.29	2.66
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1.46	1.62	0.16

Високе значення показника свідчить про ефективне використання капіталу власників. Значення коефіцієнта вказує на те, скільки товарів та послуг було продано на кожну гривню залучених від власників коштів.

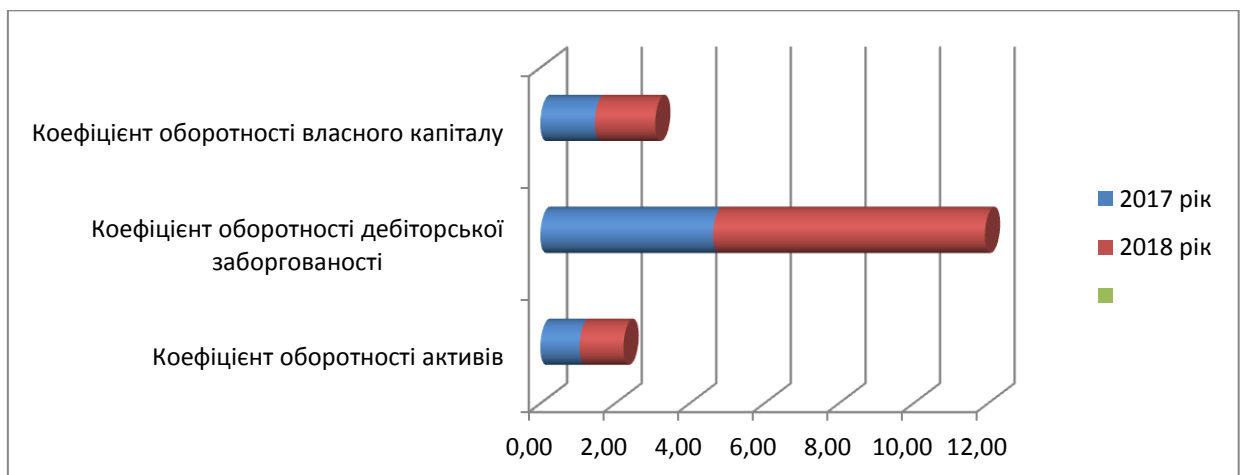

Рис. 3.3 Динаміка показників ділової активності

Основним звітним документом підприємства є бухгалтерський баланс, який являє собою точний звіт фінансово стану підприємства на певну дату.

Баланс дозволяє зробити оцінку найсуттєвіших ознак підприємства.

Баланс – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Фінансовий стан на відміну від фінансових результатів може бути встановлений не за будь-який період, а на певну конкретну дату цього періоду, оскільки система показників «Балансу» є моментною (система моментних показників) [3].

Горизонтальний, або динамічний, аналіз цих показників дозволяє встановити їхні абсолютні збільшення й темпи росту, що важливо для характеристики фінансового стану підприємства. Не менше значення для оцінки фінансового стану має й вертикальний, структурний, аналіз активу й пасиву балансу, що дає найбільш загальне подання про якісні зміни в структурі коштів й їхніх джерел, а також про динамік цих змін. Якщо в аналізі одночасно використовуються інтервальні і моментні показники (дані балансу), то останні слід умовно перетворити в інтервальні як півсуму значень на початок і кінець періоду. Горизонтальний аналіз - це порівняння величин окремих статей, розділів і валюти балансу за кілька періодів, на підставі чого визначають напрямки і тенденції змін цих показників. Цей аналіз називають також трендовим. Обов'язковим елементом такого аналізу є формування динамічних рядів частки окремих статей або розділів активу і пасиву балансу, що дозволяє на підставі останніх оцінювати структурні зміни і прогнозувати ці зміни. Порівнюючи структурні зміни в активі і пасиві балансу, можна судити про зміни в джерелах притоку нових коштів і напрямках їх вкладення [9].

Горизонтальний аналіз обов'язково передбачає побудову таблиць, прорахунок найменших змін у відсотках і в загальній сумі. Узагальнювати статті балансу, доповнювати їх даними про зростання або зниження показників, займатися складанням прогнозів на майбутнє повинен кваліфікований бухгалтер. Нерідко його доповнює вертикальний аналіз балансу. Адже аналітичні таблиці можуть не тільки характеризувати

структуру бухгалтерських форм, а й відстежувати динаміку кожного конкретного показника. І той, і інший види аналізу ефективні при міжгосподарських видах діяльності. Головна їхня перевага - можливість зіставлення балансу декількох організацій, абсолютно різних за родом своєї діяльності.

Горизонтальний аналіз показників балансу ТОВ «Київзовніштранс» можна побачити у таблицях 3.5 і 3.6.

Таблиця 3.5

Горизонтальний аналіз активу балансу

Актив	Код рядка	На 31.12. 2016	На 31.12. 2017	Відхилення		На 31.12. 2018	Відхилення	
				Абс. ±	ТР %		Абс. ±	ТР %
I. Необоротні активи				Абс. ±	ТР %		Абс. ±	ТР %
Основні засоби	1010	1425	1169	- 256	- 17,96	1088	- 81	- 6,93
первісна вартість	1011	4520	3471	-1049	- 23,21	2986	- 485	- 13,97
знос	1012	3095	2302	- 793	- 25,62	1898	- 404	- 17,55
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1095	1482	1225	- 257	- 17,34	1144	- 81	- 6,61
II. Оборотні активи	1100	173	152	- 21	- 12,14	194	42	27,63
Запаси								
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	68	66	- 2	- 2,94	156	90	136,36
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0	0	0	0	0	0
з бюджетом	1135	31	37	6	19,35	0	- 37	- 100
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	38	122	84	221,05	45	- 77	- 63,11
Гроші та їх еквіваленти	1165	185	20	- 165	- 89,19	83	63	315
Усього за розділом II	1195	781	775	- 6	- 0,77	764	- 11	- 1,42

Продовження табл. 3.5

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0	0	0	0
Баланс	1300	2263	2000	- 263	- 11,62	1908	- 92	- 4,6

А ось в чому горизонтальний аналіз не ефективний - так це в умовах інфляції, де не діяльність організації безпосередньо впливає на обсяги активів і пасивів, а повсюдне зростання цін.

Таблиця 3.6

Горизонтальний аналіз пасиву балансу

Пасив	Код рядка	На 31.12. 2016	На 31.12. 2017	Відхилення		На 31.12. 2018	Відхилення	
				Абс. ±	ТР%		Абс. ±	ТР%
I. Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1553	1553	0	0	1553	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2439	-2336	103	- 4,22	-2225	111	- 4,99
Усього за розділом I	1495	1178	1013	- 165	- 14,01	1006	- 7	- 0,7
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення								
Усього за розділом II	1595	0	0	0	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення								
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0	0	0	0	0
товари, роботи, послуги	1615	169	150	- 19	- 11,24	55	- 95	- 172,73
розрахунками зі страхування	1625	5	5	0	0	5	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	323	292	-31	- 9,6	256	- 36	- 14,06
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	159	139	- 20	- 12,58	140	1	0,71

Продовження табл. 3.6

Усього за розділом III	1695	1085	987	- 98	- 9, 03	902	- 85	- 9,42
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0	0	0	0	0
Баланс	1900	2263	2000	-263	- 11,62	1908	- 92	- 4,82

Аналіз балансу підприємства у горизонтальному розрізі показав, що підприємству не бракує активів, що суттєво позначиться на рівні показників ліквідності та фінансової стійкості. Ще за результатами розрахунків абсолютних показників фінансової стійкості підприємства, можна зробити висновок, що загалом платоспроможність підприємства знаходиться на досить низькому рівні, але якщо для забезпечення запасів підприємством крім власних обігових коштів, довгострокових кредитів та позик будуть додатково залучені короткострокові кредити та позики, то у цьому випадку платоспроможність підприємства може бути відновлена.

Вертикальний аналіз балансу підтверджує висновки, зроблені на основі результатів горизонтального аналізу балансу щодо погіршення якості балансу. Технологія вертикального аналізу полягає у тому, що загальну суму балансу приймають за 100% і кожен статтю фінансової звітності представляють у вигляді процентної частки від прийнятого базового значення [10].

Вертикальний аналіз балансу володіє наступними плюсами:

- використовує відносні, а не тільки абсолютні показники, що знижує негативний вплив зовнішніх факторів і дозволяє відстежувати різнопланові явища в їх динаміці;
- проводить паралелі в порівнянні відразу декількох різних організацій;
- дозволяє побачити етапи зміни кожної звітної статті, спрогнозувати їх фінансову структуру.

Для детальнішої характеристики балансу підприємства доцільно визначити його ліквідність. Аналіз ліквідності балансу полягає в

порівнюванні коштів за активом, згрупованих у 4 групи за ступенем спадної ліквідності, з короткостроковими зобов'язаннями за пасивом, що групуються за ступенем терміновості їх погашення.

До першої групи зараховують найліквідніші активи (готівка та короткострокові цінні папери); вони повинні покривати найтерміновіші зобов'язання чи перевищувати їх.

До другої групи належать швидкореалізовані активи (дебіторська заборгованість, кошти на депозитах); вони мають покривати короткострокові пасиви, термін погашення яких припадає на сучасний період, чи перевищувати їх.

До третьої групи зараховують повільнореалізовані активи (запаси сировини і матеріалів, готової продукції); вони повинні покривати довгострокові пасиви чи перевищувати їх.

Четверта група - це важкореалізовані постійні активи (будівлі, споруди тощо), вони мають бути покриті постійними пасивами і не перевищувати їх.

Підприємству ТОВ «Київзовніштранс» слід вдатись до аналізу структури збитків, а також посилити контроль за витратами і запобігати нецільовому використанню ресурсів.

Проаналізувавши три періоди діяльності ТОВ «Київзовніштранс», ми визначили, що для нього характерним є нестійкий фінансовий стан, оскільки із проведених нами розрахунків, бачимо, що майже всі коефіцієнти є від'ємними, крім деяких.

Керівництву все ж слід звернути увагу на покращення структури балансу підприємства, оскільки якщо по певних статтях коштів спостерігається більш ніж достатньо то по інших досить важливих статтях кошти, або взагалі відсутні, або їх суми досить малі.

Проте, підприємство має можливість відновити свою платоспроможність найближчим часом, та залучати додаткові фінансові інвестиції.

3.3 Напрямки підвищення стабільності фінансового стану підприємства

У сучасних умовах господарювання перед підприємствами постає питання як удосконалити діяльність підприємства, систему управління підприємством, отримувати прибуток, а також бути конкурентоспроможними на вітчизняному та зарубіжних ринках. Для підприємств, які опинилися в глибокій фінансовій кризі, як ТОВ «Київзовніштранс» одним із дієвих елементів системи виходу підприємства із кризи є контролінг.

У попередньому розділі було проаналізовано фінансовий стан ТОВ «Київзовніштранс» та було виявлено проблеми: низький рівень ліквідності та платоспроможності; неефективне використання капіталу; погіршення показників фінансової діяльності.

Фінансовий стан – найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства. Він відображає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал в діловому співробітництві, оцінює в якій мірі гарантовані економічні інтереси самого підприємства та його партнерів за фінансовим та іншими відносинами [12].

Стійке фінансове становище формується в процесі всієї виробничогосподарської або комерційної діяльності підприємства. Однак партнерів та акціонерів підприємства цікавить не процес, а результат, тобто саме показники фінансового стану за звітний період, можна визначити на базі публічної офіційної звітності [23].

Стійка діяльність підприємства залежить як від обґрунтованості стратегії розвитку, від внутрішніх можливостей ефективно використовувати всі існуючі в його розпорядженні ресурси, так і від зовнішніх умов, до числа яких відносяться податкова, кредитна, цінова політика держави та ринкова кон'юнктура. Через це в якості інформаційного аналізу фінансового стану повинні виступати звітні дані підприємства, деякі задані економічні параметри і варіанти (чистий і валовий прибуток), при яких змінюються

зовнішні умови його діяльності, котрі потрібно враховувати при аналітичних оцінках та прийнятті управлінських рішень [19].

Покращення фінансового стану підприємства можна досягти завдяки збільшенню його прибутку. Збільшувати прибуток можна за допомогою багатьох факторів. Наприклад, можна збільшити ціну на надані послуги, виконану роботу. Проте цей варіант не завжди доцільний, оскільки в умовах пануючого кризового стану економіки країни, підприємства не мають достатньо грошових коштів, щоб заплатити ще більшу суму за послуги, роботу, товари.

Для вирішення наявних проблем в ТОВ «Київзовніштранс» доцільно використовувати один з методів фінансового контролінгу – збалансовану систему показників (ЗСП). Відомі закордонні компанії, такі як «BritishTelecom», «Coca-ColaCompany», «Volvo» та ін. ефективно використовують у своїй діяльності систему збалансованих показників.

Використання ЗСП дозволить ТОВ «Київзовніштранс»:

- використовуючи випереджуючі показники, виявляти та усувати слабкі місця у діяльності підприємства ще до того, як їх наслідком буде погіршення фінансових показників;
- у випадку погіршення фінансових результатів, дасть можливість виявити причину цього погіршення завдяки причинно-наслідковому зв'язку показників в системі збалансованих показників;
- отримати можливість за необхідності оперативно коригувати управлінські рішення в процесі діяльності;
- зробити діяльність підприємства більш прозорою для закордонних та вітчизняних партнерів (особливо інвесторів).

Розробляючи збалансовану систему показників, Роберт Каплан і Девід Нортон визначили чотири основні завдання, які виконує збалансована система показників як основа стратегічного управління: чітке формулювання стратегії та переведення її в конкретні стратегічні завдання; встановлення відповідності між стратегічними цілями та показниками, що визначають їх

досягнення, донесення їх до працівників усіх підрозділів організації; планування, визначення стратегічних цілей, завдань та заходів, необхідних для їх досягнення; розширення стратегічного зворотного зв'язку та поінформованості про реалізацію стратегії, її життєздатність, актуальність для можливості внесення своєчасних змін у разі необхідності. У правильно побудованій системі різнопланові показники повинні відображати взаємопов'язані цілі і оціночні критерії їх досягнення. Тобто збалансована система показників - це взаємозалежність причинно-наслідкових зв'язків з критеріями оцінки результатів і факторів їх досягнення [18].

Система збалансованих показників має чотири складові: фінансову, клієнтську, внутрішню складову та складову навчання персоналу. Основну ідею функціонування системи збалансованих показників можна зобразити схематично на рисунку 3.4.

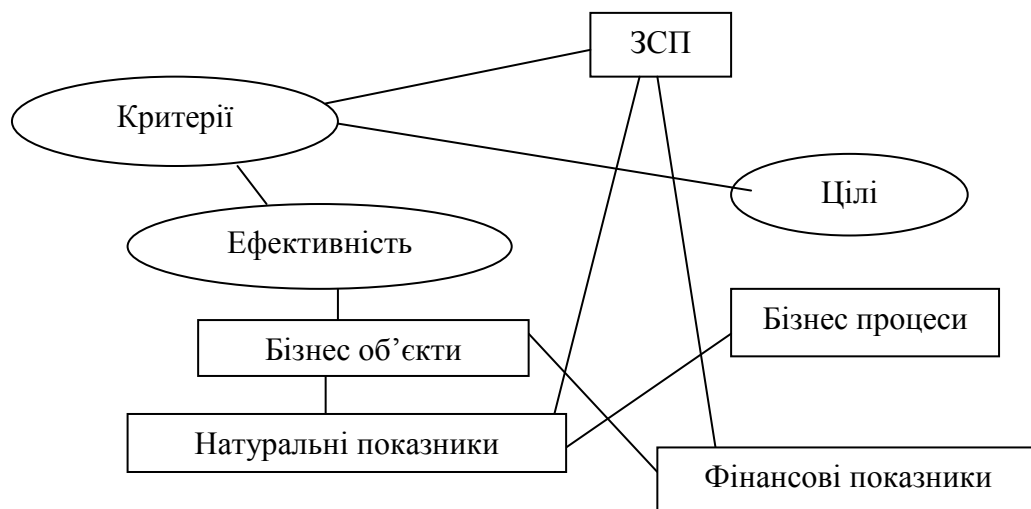

Рис. 3.4 Сутність системи збалансованих показників

Проте неможливо однозначно стверджувати, що впровадження системи збалансованих показників у процес управління ТОВ «Київзовніштранс» матиме лише позитивний вплив.

Переваги та недоліки впровадження системи збалансованих показників та її застосування на підприємстві ТОВ «Київзовніштранс» наведені на рисунках 3.5 і 3.6.

Рис. 3.5 Переваги впровадження ЗСП

Отже, впровадження системи збалансованих показників для ТОВ «Київзовніштранс» принесе як низку переваг, так і недоліків. Але все одно

впровадження такої системи є доцільним для даного підприємства. Бо основна мета концепції ЗСП полягає в необхідності збалансованого розвитку.

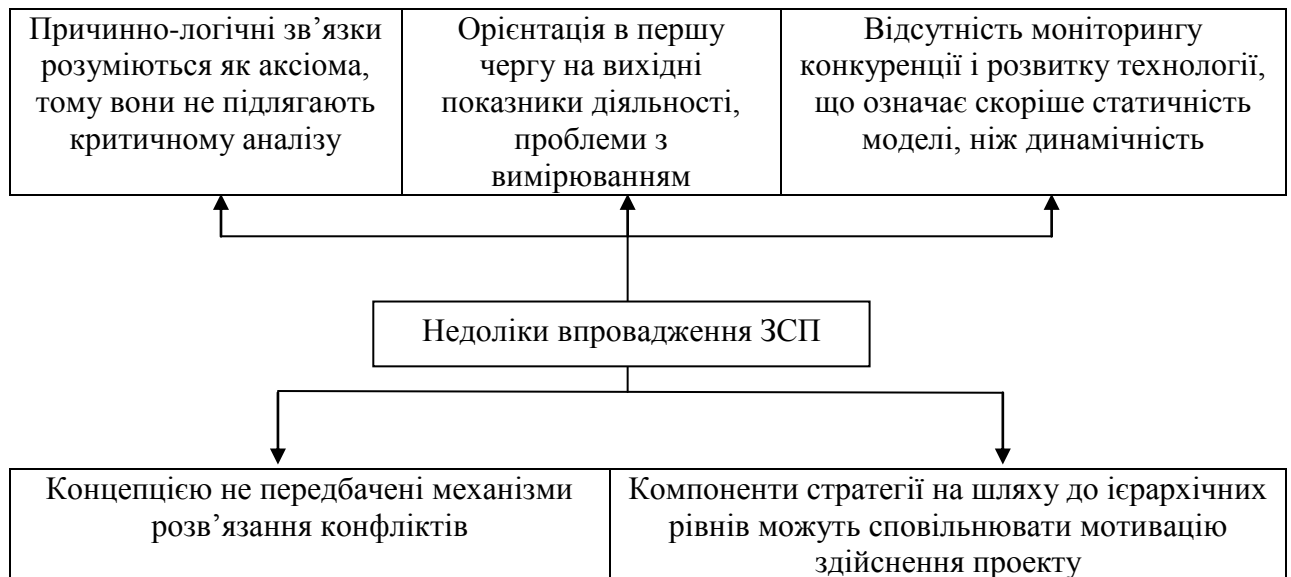

Рис. 3.6 Недоліки впровадження ЗСП

Впровадження системи збалансованих показників може відбуватися у шість етапів [18]. Алгоритм впровадження системи збалансованих показників на ТОВ «Київзовніштранс» можна побачити на рисунку 3.7.

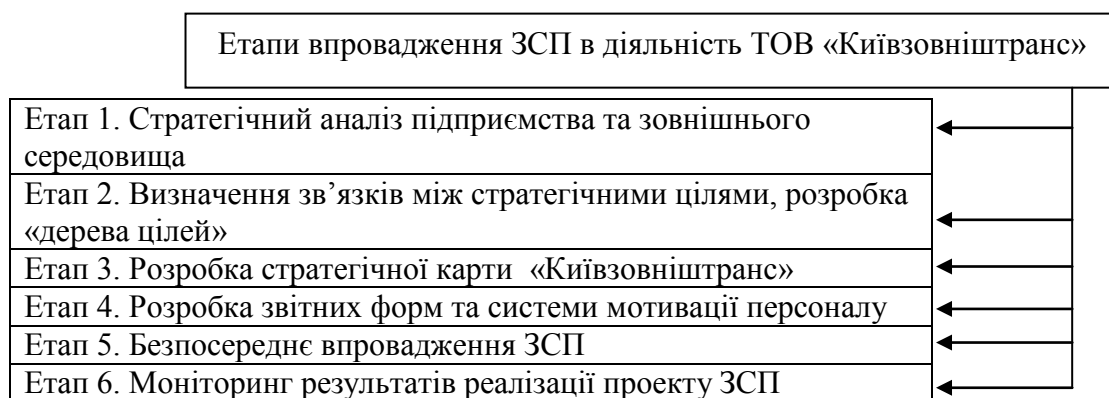

Рис. 3.7 Етапи впровадження ЗСП в діяльність ТОВ «Київзовніштранс»

Базові принципи розробки стратегічних цілей підприємства:

– для кожної складової варто визначати не більше 5 цілей;

- цілі повинні бути сформульовані вербально у вигляді короткої пропозиції, що сприяє кращій комунікації;
- необхідно концентруватися на тих цілях, які мають велике стратегічне значення для підприємства;
- слід використовувати не загальні, а максимально конкретні формулювання цілей;
- слід використовувати дієслівні звороти під час формулювання цілей;
- вимірність цілей на цьому етапі не важлива.

Більш детальний опис дії на кожному етапі впровадження ЗСП розписані в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Опис етапів впровадження ЗСП в діяльність ТОВ «Київзовніштранс»

Етап	Дії для впровадження
1	Необхідно виявити чи дійсно потрібно впроваджувати в діяльність підприємства ЗСП.
2	Формування головної цілі підприємства, аналізується зв'язок між стратегічними та оперативними цілями, відбираються показники, які пов'язані з реалізацією стратегії, результати оформлюються у «дерево цілей».
3 - 4	На основі «дерева цілей» розробляється стратегічна карта, яка відображає цілі підприємства, розподілені на перспективи, задачі, завдяки виконанню яких можна досягти цілі, а також індикатори вимірювання (фінансові та не фінансові показники, які характеризуватимуть ступінь наближення до цілі).
5	Розроблену ЗСП необхідно роз'яснити працівникам підприємства, а також розробити систему мотивації за виконання запланованих показників.
6	Аналізуються отримані дані щодо проблем, можливих недоліків ЗСП та її коригування.

Далі необхідно розглянути основні цінності ТОВ «Київзовніштранс» - справедливість, результативність, професіоналізм, згуртованість. Така інформація потрібна для створення «дерева цілей» підприємства.

Також потрібно проаналізувати взаємозв'язок стратегічних та оперативних цілей, розподілити цілі на чотири перспективи та на рівні.

Після аналізу стратегії, місії та визначення стратегічних цілей ТОВ «Київзовніштранс» на основі «дерева цілей» будується стратегічна карта підприємства, в якій крім стратегічних цілей записуються задачі, завдяки

виконанню яких досягається ціль. Після того, як записані задачі, для ЗСП підбираються індикатори – показники, значення яких буде характеризувати наближення до виконання цілі. І в кінці індикаторам присвоюються планові показники, на які потрібно орієнтуватись у діяльності.

Отже, ЗСП для ТОВ «Київзовніштранс» наведена у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

ЗСП для ТОВ «Київзовніштранс»

	Стратегічна ціль	Задача	Показники
Фінанси	Збільшення прибутку Збільшення рентабельності	Збільшення товарообороту за рахунок виходу на нові закордонні ринки Ефективність використання активів Зменшення витрат	Сума чистого доходу Рентабельність активів Коефіцієнт оборотності активів Сума витрат
Кредити	Розширення ринків збуту Формування клієнтської бази Збільшення конкурентоспроможності	Збільшення задоволеності клієнтів; пошук нових клієнтів; підвищення якості обслуговування; збільшення обсягів продажів; оптимізація цінової та збутової політики	Частка українського ринку машинобудування; частка закордонного ринку машинобудування; витрати на рекламу; кількість претензій; кількість нових клієнтів
Внутрішня складова	Удосконалення системи логістики; підвищення ефективності діяльності; оптимізація бізнеспроцесів; збільшення маржинального доходу	Раціональне використання та підбір каналів розподілення; використання актуальної інформаційної бази; модернізація технологічного устаткування	Витрати на впровадження інформаційної бази, електронного документообігу, коефіцієнт оновлення основних засобів; грошові кошти підприємства
Складова розвитку персоналу	Ефективна робота персоналу, збільшення продуктивності праці, сприятливий психологічний клімат	Адаптація персоналу та його мотивація; досягнення оптимального складу та чисельності персоналу; підвищення кваліфікації	Плинність кадрів цехів та адміністративного апарату, продуктивність праці цехів та адміністративного апарату, середня заробітна плата, витрати на навчання та підвищення кваліфікації, частка висококваліфікованого персоналу

При створенні показників потрібно дотримуватись певних правил: показники повинні бути максимально простими і доступними для розуміння учасником конкретного бізнес-процесу; показники повинні бути створені з врахуванням стратегічних цілей підприємства; показники повинні бути створені для оцінювання роботи діяльності підприємства, а не для стимулювання роботи працівників [27].

Зазвичай після впровадження системи збалансованих показників у діяльність фірми, менеджери при аналізі результатів функціонування ЗСП доходять висновку, що у систему включено велику кількість індикаторів, не всі запропоновані показники потрібно моніторити так часто або вони не важливі. Часто проблемою є великі затрати часу на переробку стратегічної карти підприємства та показників, які входять до неї. Тобто ЗСП не є гнучкою. Найпростішим вирішенням цих проблем є автоматизація ЗСП.

Таким чином, впровадження ЗСП відкриває перед підприємством нові шляхи підвищення його конкурентоспроможності, вдосконалення існуючих систем і процесів. При цьому система збалансованих показників не є методом розробки стратегії розвитку підприємства, а дозволяє оперативно і ефективно впроваджувати, і досягати відповідних цілей і результатів. Впровадження ЗСП складається із багатьох етапів і вимагає інноваційних рішень в ході їх реалізації та контролю. Для побудови даної системи необхідно чітко розуміння організаційної та фінансової структур підприємства, його фінансового стану в динаміці під впливом різних внутрішніх і зовнішніх факторів. Для вибору ключових показників по перспективам фінансів, клієнтів, внутрішніх процесів, потенціалу зростання і навчання потрібне знання причинно-спадкових зв'язків між показниками. Врахувавши всі ці рекомендації, підприємство зможе досягти в повному обсязі всіх планових значень і поліпшити свою позицію як серед споживачів, так і серед акціонерів, інвесторів і конкурентів.

Також у зв'язку з нестабільними показниками чистого прибутку / збитку ТОВ «Київзовніштранс» на підприємстві доцільно запровадити

дворівневу систему внутрішньofірмового фінансового контролю.

Система внутрішнього контролю - це сукупність внутрішніх правил і процедур контролю, запроваджених власниками та (або) керівництвом підприємства для забезпечення стабільного й ефективного його функціонування, дотримання внутрішньої корпоративної політики, збереження та раціонального використання активів підприємства, запобігання та викриття фальсифікацій, помилок, перевірки точності й повноти обліку, своєчасної підготовки фінансової інформації [27].

ТОВ «Київзовніштранс» пропонується впровадити дворівневу систему внутрішнього контролю, яка наведена на рисунку 3.8.

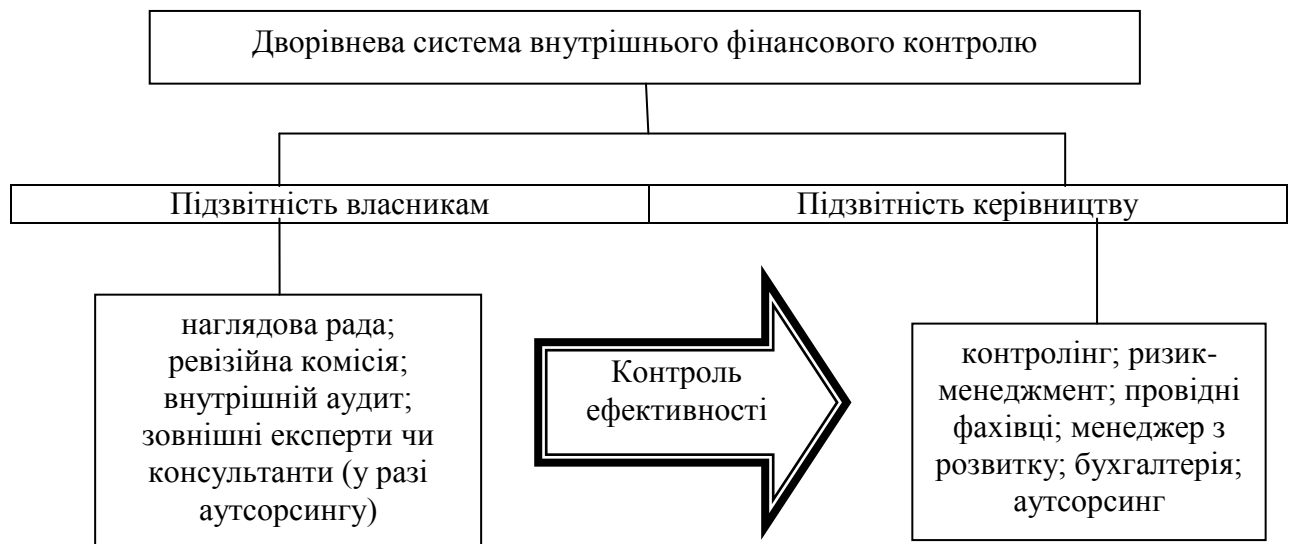

Рис. 3.8 Органи ТОВ «Київзовніштранс» відповідальні за здійснення внутрішнього фінансового контролю

Таким чином, контролінг є однією із інституцій, що беруть участь у забезпеченні внутрішнього контролю. Діюча система внутрішнього фінансового контролю на ТОВ «Київзовніштранс» має сприяти:

- збереженню та раціональному використанню фінансових і матеріальних ресурсів товариства;
- забезпеченню точності й повноти бухгалтерських записів;

- підтриманню прозорості й достовірності фінансових звітів;
- запобіганню та викриттю фальсифікацій і помилок;
- забезпеченню стабільного й ефективного функціонування товариства.

Перевірка дієздатності системи внутрішнього контролю на підприємстві є важливим завданням зовнішнього аудиту. У рамках виконання цього завдання проводяться тести на відповідність системи внутрішнього контролю існуючим вимогам [27].

Запровадження в діяльність ТОВ «Київзовніштранс» ЗСП та системи внутрішнього фінансового контролю дозволить підприємству покращити оперативність та ефективність прийняття рішень, стабілізувати фінансовий стан, а також підвищити рівень конкурентоздатності.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах суттєво зростає роль звітності підприємства, цінність якої визначається придатністю комплексно характеризувати діяльність суб'єктів господарювання. Висвітлення теоретичних засад формування звітності у системі управління дозволяє зробити наступні висновки:

1. Аналіз визначень звітності вченими-економістами дозволив зробити висновок, що у сукупності усі вони зводяться до наступного: звітність – це система показників, які характеризують результати господарської діяльності за звітний період; звітність – це один з елементів методу бухгалтерського обліку; звітність – це сукупність різних форм звітів, що містять інформацію, яка відображає окремі складові діяльності підприємства; звітність – це певним чином узагальнена інформація, необхідна зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття управлінських рішень.

2. Залежно від потреб управління, чинних законодавчих та нормативно-правових актів можна сформувавши систему вимог до звітності, які й виступають її якісними характеристиками. А саме: державне регулювання, обов'язкове подання, дохідливість, доречність, достовірність, точність, повнота, своєчасність подання, методологічна єдність, порівнянність показників, простота і якість, доступність і гласність, неперервність, раціональність, економічність, дієвість.

3. Аналіз діючої системи нормативно-правової бази фінансової звітності в Україні свідчить про те, що низький рівень придатності показників фінансової звітності для інформаційного забезпечення прийняття рішень зумовлений недосконалістю системи її нормативно-правового регулювання. Зокрема, вона визначає низьку відповідальність підприємств за дотримання якісних характеристик звітної інформації. В Україні використовуються не лише Положення (стандарти) бухгалтерського обліку,

але і Міжнародні стандарти фінансової звітності, а в рамках євроінтеграції, і Європейські стандарти. Різниця між ними полягає в тому, що міжнародні стандарти більш деталізовані, та містять значну кількість тлумачень, які розкривають суть операцій.

4. Під час аналізу фінансового стану ТОВ «Київзовніштранс» було виявлено проблеми: низький рівень ліквідності та платоспроможності; неефективне використання капіталу; погіршення показників фінансової діяльності. Через це були надані рекомендації щодо покращення фінансового стану.

5. Для вирішення наявних проблем в ТОВ «Київзовніштранс» доцільно використовувати один з методів фінансового контролінгу – збалансовану систему показників (ЗСП). Збалансована система показників - система оцінки та стратегічного розвитку бізнесу підприємства, заснована на системі показників, що характеризують його діяльність у чотирьох напрямках: фінанси, клієнти, внутрішні бізнес-процеси, навчання і розвиток персоналу.

6. Запропоноване удосконалення бухгалтерського балансу зумовлене необхідністю підвищення його інформаційної потужності та зручності його використання у процесі аналізу, для цього необхідними є: зміна місця відображення у балансі окремих видів майна та джерел його формування; підвищення аналітичності (синтетичності) бухгалтерського балансу; зміна назв окремих структурних елементів балансу для покращення розуміння показників, що наводяться за відповідними статтями.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Алексеева А.В. та ін. Звітність підприємств: навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Київ : КНТЕУ. 2008. 322 с.
2. Бабаев Ю.А. Теория бухгалтерского учета: Учебник для вузов. Москва : ЮНИТИ, 2000. 391 с.
3. Бондаренко С. М. Методичні аспекти обліку, аналізу, аудиту фінансової звітності підприємства. *Финансовые рынки и ценные бумаги*. 2008. № 24. С. 14-17.
4. Бутинець Ф.Ф. Звітність підприємства : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» ; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця та Н.А. Остап'юк. Київ, 2004. 428 с.
5. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку. М.В. Кужельний. Київ : А.С.К., 2001. 266 с.
6. Голов С.Ф., Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в страховому секторі. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 4. С. 10-19.
7. Ковальчук О. Удосконалення методики обліку фінансових результатів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2008. № 7. С. 30-32.
8. Ковальчук Н.В. Закон про бухгалтерський облік вимагає уточнень. *Агроінком* 1999. № 10-12. С. 58-59.
9. Лютова Г.М. Гармонізація фінансової звітності українських підприємств до міжнародних стандартів. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. № 3. 2008. С. 18.
10. Пархоменко В.М., Річна фінансова звітність. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 1. С. 3-20.
11. Семенишена, Н.В. Бухгалтерський облік та звітність в системі інформаційного забезпечення менеджменту. *Збірник наукових праць ПДАТУ*. 2008. Вип. 16, Т. 3. С. 497-500.
12. Шеверя Я.В. Фінансова звітність у системі інформаційного забезпечення

- прийняття рішень. Я.В. Шеверя. Житомир, 2011. 23 с.
13. Шеверя Я.В. Удосконалення організаційних та методичних засад алгоритму прийняття управлінських рішень користувачами фінансової звітності. Я.В. Шеверя. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Економіка». Випуск 30. Ужгород, 2010. №30. С. 177-184.
14. Шеверя Я.В. Фінансова звітність для фінансового аналізу. Я.В. Шеверя. *Управління розвитком. Збірник наукових статей*. Харків: ХНЕУ, 2009. № 1. С. 66-68.
15. Яцишин Н.З. Складання, аналіз та аудит фінансової звітності підприємства. Н.З. Яцишин. Київ, 2012. 28 с.
16. Янчева Л. Фінансова звітність в інформаційній системі управління. Л. Янчева, І. Чернігова, С. Ляшенко. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. №6. С. 57.
17. Яцко М.В. Подання та оприлюднення фінансової звітності в системі забезпечення інтересів користувачів. М.В. Яцко. Ужгород, 2012. 22 с.
18. Величко О.Г., Голов С.Ф. *Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні*. Д.: ТОВ «Баланс – Клуб», 2000. 768 с.
19. Гольцова С.М., Плікус І.Й., *Звітність підприємств (фінансова, статистична, консолідована та до фондів соціального та пенсійного страхування): Навчальний посібник*. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 292 с.
20. Донцова Л. В. Никифорова Н.А. *Анализ бухгалтерской отчетности*. Москва : Издательство «Дело и Сервис», 1998. 224 с
21. Лазарєв А., Чумакова І. Про досвід проведення аудиту фінансової звітності ОБСЄ, або впевнені кроки Рахункової палати України на шляху до Європейського Союзу. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 8. С. 39-48.
22. Підлужна Н.М., Тесля Г.В. Удосконалення методики складання фінансової звітності. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. №2(6). С. 223-226.
23. Письмаченко Л.М., Гнізділова О.М. Шляхи вдосконалення обліку

фінансових результатів та їх відображення у фінансовій звітності підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2008. № 3. С. 195-199.

24. Верига Ю.А. Левченко З.М., Ватуля І.Д., Звітність підприємств. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Навчальний посібник. Київ: *Центр учбової літератури*, 2008. 776 с.

25. Кучеренко Т.Є., Уланчук В.С., Шайко О.Г. Звітність підприємств: підручник; за ред. В.С. Уланчука. Київ : Знання, 2008. 492 с.

26. Скирпан О.П., Олійник В.М., Палюх М.С. Бухгалтерський облік у сільському господарстві. Тернопіль, 1998. 296 с.

27. Система стратегічного фінансового обліку: аналіз сучасного стану і перспективи розвитку. *Бізнес Інформ*. 2014. № 7. С. 220-225. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_7_40 (дата звернення 18.09.19).

28. Біла Л.М. Формування системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ст. к.е.н. за спеціальністю 08.06.04 Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Київ, 2005. 20 с.

29. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

30. Закон України «Про аудиторську діяльність», від 22.04.1993 р. № 3126-XII (Редакція від 01.05.2016). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12> (дата звернення 18.09.19).

31. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», прийнятий Верховною Радою України від 16.07.1999 р. №996-XIV (Редакція від 03.01.2017). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 18.09.19)

32. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, Затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433

33. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затверджені наказом МФУ від 11.04.2013 № 476.

34. Наказ Міністерства фінансів України «Про примітки до річної фінансової звітності» від 29 листопада 2000 року № 302 (Редакція від 23.07.2019) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00> (дата звернення 16.09.19).
35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Наказ Міністерства фінансів України 07 лютого 2013 року № 73 (Редакція від 14.03.2017).
36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628.
37. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291 (Редакція від 08.02.2014)
38. Податковий Кодекс України (Редакція від 20.10.2019). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 21.10.19)
39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Мінфіну України від 31.03.99р., №87 (редакція від 23.07.2019) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0336-13> (дата звернення 15.09.19)
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» : наказ Мінфіну України від 31.03.99р. № 137 (редакція від 10.01.2012) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99> (дата звернення 18.09.19)
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ Міністерства фінансів України 20.10.99 N 246 (Редакція від 16.09.2019). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення 22.09.19)
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : наказ Мінфіну України від 31.01.2000р. №20 (в редакції від 29.10.2019). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення 01.11.19)
43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ Мінфіну України від 29.11.99 р. №290 (в редакції від 09.08.2013). URL:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення 18.09.19)

44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Мінфіну України від 31.12.99 р. №318 (в редакції від 09.08.2013). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення 19.09.19)

45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», Наказ Міністерства фінансів України 25.02.2000 N 39 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 23.07.2019), URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення 16.09.19)

46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами», Наказ Міністерства фінансів України від 19.05.2005 N 412. (в редакції від 09.08.2013). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05> (дата звернення 22.09.19)

47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», Наказ Міністерства фінансів України 18.11.2005 N 790 (Редакція від 05.01.2018). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05> (дата звернення 23.09.19)

48. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : закон України. URL : <https://ebudget.mcfrr.ua/npd-doc.aspx?npmid=94&npid=40412> (дата звернення 17.09.19)

49. Про затвердження порядку подання фінансової звітності : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000р. № 419 (Редакція від 14.11.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/419-2000-%D0%BF> (дата звернення 16.11.19)

50. International Value Standard 1 “Market Value Basis of Valuation” [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ivsc.org/standards/index.html> (дата звернення 03.10.19)

51. Kaminski R. Polityka bilansowa w ksztaltowaniu wartosci ksiegowej przedsiebiorstwa / R. Kaminski. – Poznan, 2001. – P.16.

52. Schneiderman A.M. Time to Unbalance Your Scorecard / A.M. Schneiderman // *Strategy + Business*. – Issue 24. – 2003. – p. 3-4.

53. The DuPont financial analysis model [Электронный ресурс]. URL: <http://www.balancesheetwalk.com/dupont.htm> (дата звернення 08.10.19)

54. United States Security and Exchange Commission. Staff Accounting Bulletin: No. 108 “Consideration of the effects of prior year misstatements in quantifying current year misstatements for the purpose of a materiality assessment” from September 13, 2006 [Электронный ресурс]. URL: <http://www.sec.gov/interps/account/sab108.pdf> (дата звернення 18.09.19)